

LAPLAND

Above Ordinary

- 2 SUHDANNEKUVA
- 3 TOIMIALOJEN VERTAILU
- 4 LAPIN TALOUDEN RAKENNE
- 6 LAPIN TOIMIALARYHMÄT
- 12 KEMI-TORNION SEUTUKUNTA
- 14 ROVANIEMEN SEUTUKUNTA
- 16 LAPIN MAAKUNNAN MUUT SEUTUKUNNAT
- 17 LAPIN MATKAILUKESKUKSET
- 18 KATSAUS LAPIN YRITYSTEN KASVUEROIHIN
- 19 LAPIN PLUSSAT JA MIINUKSET

Lapin Suhdanne- katsaus 2014

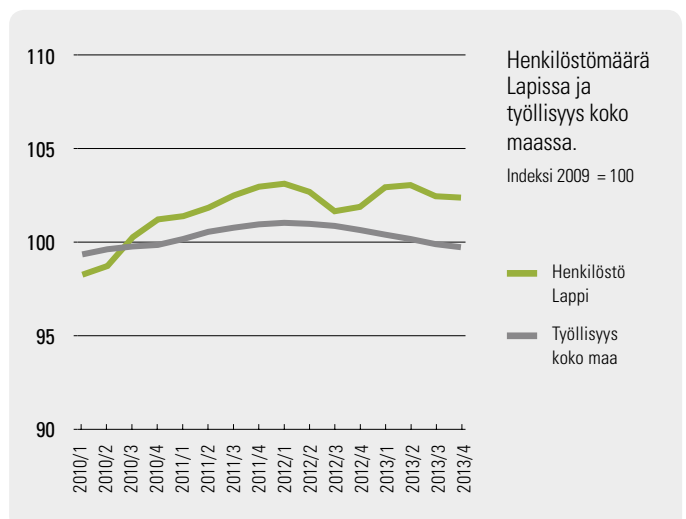
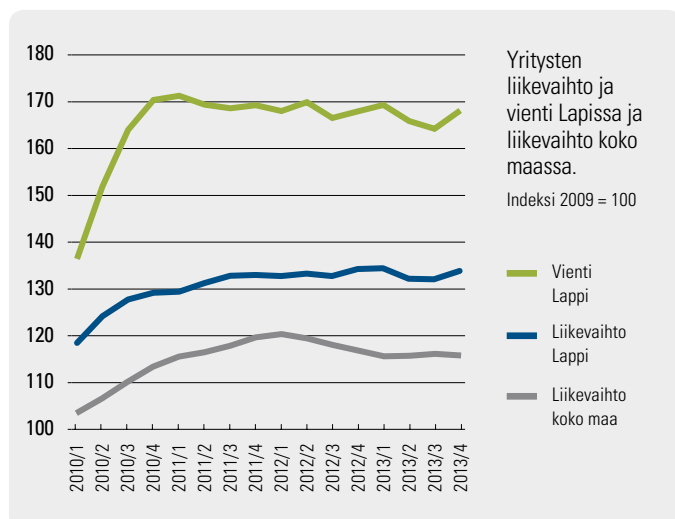
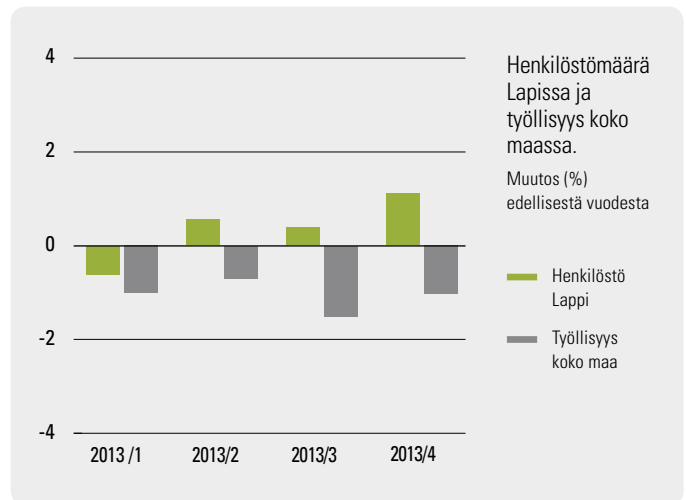
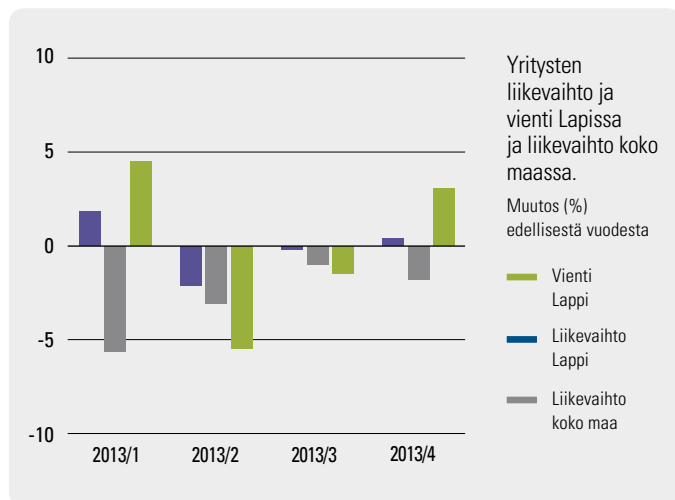
22.5.2014

Suhdannekuva

Euroopan talous on kääntynyt kasvuun ja asiantuntijat arvioivat Euroalueen talouskriisin pahimman vaiheen ohitetuksi. Myös USA:n ja useiden muiden teollistuneiden maiden talous on vahvalla kasvu-uralla, mutta samaan aikaan muun muassa Venäjän kasvu on hidastunut. Suomessa suhdannekäänte on viivästynyt. Viennin kehitys on ollut heikkoa ja tuotanto vähäni edelleen vuonna 2013. Vaikka odotukset ovat Suomesakin kääntyneet aikaisempaa positiivisemmiksi, kuluvalle vuodelle odotetaan hitaampaa kasvua kuin EU-alueella kokonaisuutena. Lapin yritysten liiketoiminta kehittyi muuhun maahan verrattuna positiivisesti viime vuoden aikana. Vienti kääntyi maakunnassa nousuun viime vuoden lopulla vetäen kasvuun myös yritysten liikevaihdon. Matkailu kasvoi Lapissa taantumasta huolimatta ja myös kaivostoiminnan trendi pysyi nousevana tilapäisistä heilahteluista huolimatta. Kasvatvat alat ovat vaikuttaneet välillisesti myös muille aloille. Katsaus perustuu pääasiassa Tilastokeskuksen asiakaskohtaisen suhdannepalvelun tuottamiin tietoihin.

Lapin yritysten liikevaihdon trendikehitys vaihteli viime vuonna viennin suhdannekehityksen mukaan. Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto laski viennin vetämänä hienoisesti viime vuoden toisella ja kolmannella neljänneksellä, mutta viennin laskun taituttua myös yritysten liikevaihdon trendi kääntyi loivaan kasvuun viime vuoden lopussa. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla liikevaihto oli Lapissa keskimäärin samalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Maakunnan vienti oli vajaan prosentin edellisvuotta korkeammalla tasolla. Valtakunnallisesti liikevaihdon trendi pysyi viime vuoden loppupuolella ennallaan. Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli Lapissa viime vuonna kolmanneksen yli taantumavuoden 2009 tason. Koko maassa liikevaihto on kasvanut 16 % viiden vuoden takaisesta. Maakunnan vienti on noussut lähes 70 % viiden vuoden takaisesta tasosta.

Maakunnan kaikkien toimialojen ja sektoreiden henkilöstömäärän trendin kasvu pysähtyi viime vuoden toisella neljänneksellä ja trendi kääntyi laskuun heinä-syyskuussa. Vuoden lopussa trendi pysyi ennallaan. Edellisvuoteen verrattuna henkilöstömäärä oli vuoden loppupuolella keskimäärin vajaan prosentin korkeammalla tasolla. Vuoteen 2009 nähden henkilöstömäärän taso oli viime vuonna 3 % korkeampi. Koko maan työllisyyden trendin vuoden 2012 lopussa alkanut loiva lasku jatkui koko viime vuoden ajan. Viimeksi kuluneen vuoden aikana työllisyys oli valtakunnallisesti keskimäärin viiden vuoden takaisella tasolla.

Lapin yritysten liikevaihto pysyi loppuvuonna ennallaan. Henkilöstömäärä (ml. julkinen sektori) kasvoi hieman edellisvuoteen verrattuna. Maakunnan keskeisistä aloista kasvua vuoden takaisesta oli kaivosalalla, majoitus- ja ravitsemisalalla sekä kaupassa.

Talouden aktiivisuuden eroja toimialojen välillä verrataan oheisissa kuvissa käyttäen indikaattorina liikevaihtoa.

Lapin maakunnan yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli vuoden takaiseen verrattuna lähes samalla tasolla vuoden 2013 jälkimmäisellä puolella. Rakennuskustannukset nousivat edellisvuodesta 0,7 %, kuluttajahinnat 1,4 % ja tukkuhinnat 0,4 %. Teollisuuden tuottajahinnat laskivat 0,8 % vuotta aikaisemmasta.

Loppuvuonna liikevaihto kasvoi päätoimialoista majoitus- ja ravitsemisalalla sekä kaupassa. Majoitus- ja ravitsemisalalla liikevaihto kasvoi prosenttien edellisvuodesta. Matkailu veti hienoiseen kasvuun myös kaupan alan, jonka liikevaihto kasvoi vuotta aikaisemmasta puoli prosenttia. Lapin muista keskeisistä toimialoista liikevaihto kasvoi kaivosalalla. Teollisuudessa liikevaihto oli edellisvuoden tasolla. Rakentamisessa liikevaihto supistui 2 %, kuljetuksessa ja varastoinnissa puolitoista prosenttia ja liike-elämän palveluissa reilun prosenttia.

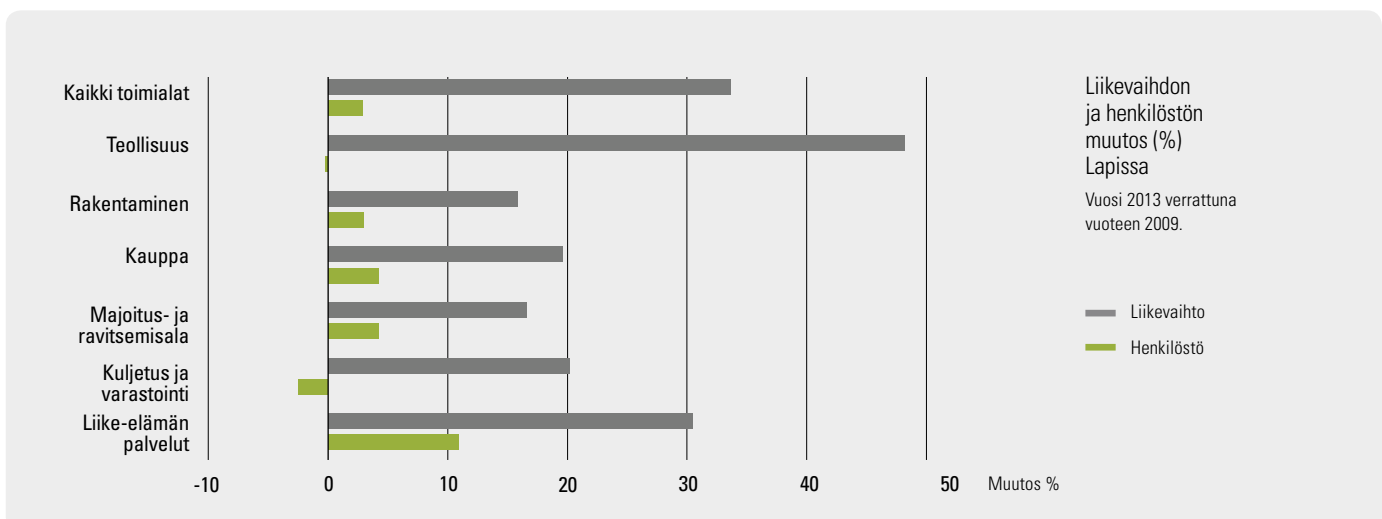
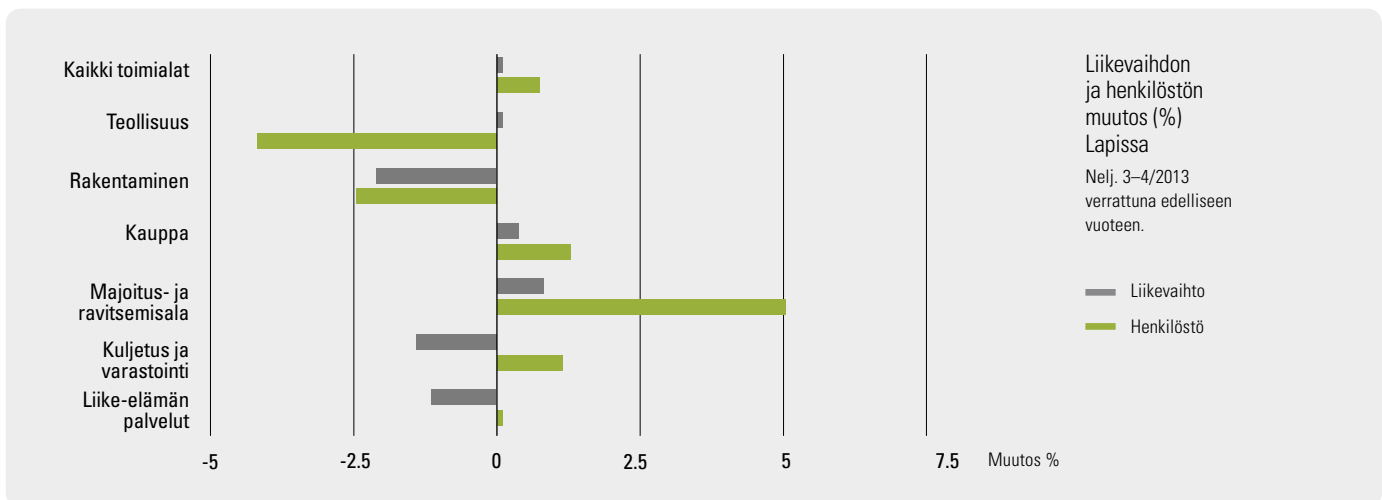
Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin kolmanneksen korkeammalla tasolla kuin

taantumavuonna 2009. Suhteellisesti eniten liikevaihto on kasvanut teollisuudessa, jossa liikevaihto on lähes puolitoistakertaistunut viiden vuoden takaisesta. Kasvun suuruutta selittää osaltaan vertailuajankohdan alhainen taso, sillä teollisuuden liikevaihto romahti vuonna 2008. Liike-elämän palveluissa liikevaihdon taso on noussut 31 %. Kaupassa sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa liikevaihdon kasvua on kertynyt viidennes, majoitus- ja ravitsemisalalla 17 % ja rakentamisessa 16 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet viiden vuoden takaisesta 9 %.

Henkilöstömäärä päätoimialoilla

Henkilöstömäärä-indikaattori kuvaa Lapissa toimivissa yrityksissä ja muissa organisaatioissa (ml. julkinen sektori) tehtyjen henkilötyövuosien määrää.

Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu henkilöstömäärä kasvoi vajaan prosentin edellisvuodesta viime vuoden loppupuolella. Vuoteen 2009 verrattuna Lapin henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 3 % korkeammalla tasolla. Loppuvuonna henkilöstömäärä kasvoi päätoimialoista majoitus- ja ravitsemisalalla, kaupassa sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa. Laskua edellisvuodesta oli teollisuudessa ja rakentamisessa. Liike-elämän palveluiden henkilöstömäärä pysyi ennallaan. Viiden vuoden takaisesta henkilöstömäärä on kasvanut teollisuutta sekä kuljetusta ja varastointia lukuun ottamatta kaikilla päätoimialoilla. Eniten henkilöstömäärän taso on noussut liike-elämän palveluissa.

Lapin talouden rakenne

Lapin vahvimmat erikoistumisalat ovat kaivostoiminta, metallien jalostus ja matkailu. Palvelualat ovat vastanneet työllisyyden kasvusta viime vuosina. Lapissa on myös vahva vientivetoinen perusteellisuus.

Lapin maakunta

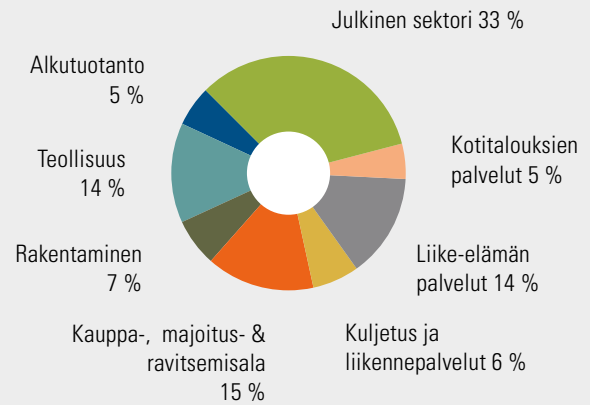
Lappi jakautuu kuuteen seutukuntaan, joissa on yhteensä 21 kuntaa. Maakunnassa asui vuoden 2013 lopussa 182 500 henkeä. Ennakoarvion mukaan työpaikkoja oli viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 71 700, joista arvion mukaan noin 23 400 oli julkisen sektorin työpaikkoja. Alueen tuotannon arvonlisäys oli viime vuonna noin 5,5 miljardia euroa. Maakunnan osuus sekä koko maan väestöstä että työpaikoista on noin 3 %. Myös koko maan arvonlisäyksestä Lapin osuus on noin 3 %.

Lapissa oli viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 10 100 yritysten ja muiden yhteisöjen (ml. julkinen sektori) toimipaikkaa. Toimipaikkojen yhteenlaskettu henkilöstömäärä oli noin 62 000 henkilötyövuotta. Maakunnan yritysten liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 9,9 miljardia euroa. Lähinnä teollisuuden viennistä muodostuva vientiliikevaihto oli 3,4 miljardia euroa. Vienti-indikaattori ei pääasiassa sisällä matkailua.

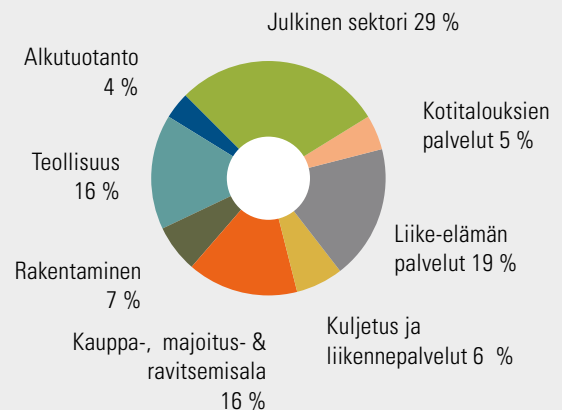
Lapin avainluvut 2013 (ennakoarvio)

Väestö (12/2013)	182 500
Työpaikat	71 700
Bruttokansantuote (milj. euroa)	5 500
Yritysten ja yhteisöjen toimipaikat	10 100
Yritysten liikevaihto (milj. euroa)	9 900
Vienti (milj. euroa)	3 400
Yritysten ja yhteisöjen henkilöstömäärä (henkilötyövuosia)	62 000

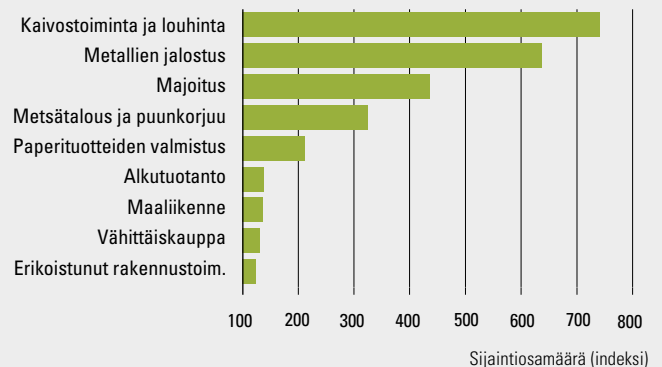
Päätoimialojen osuus työllisistä, Lappi 2011.

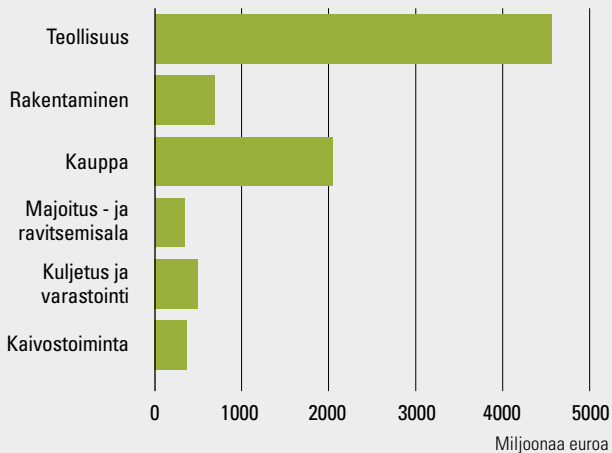
Päätoimialojen osuus työllisistä, koko maa 2011.

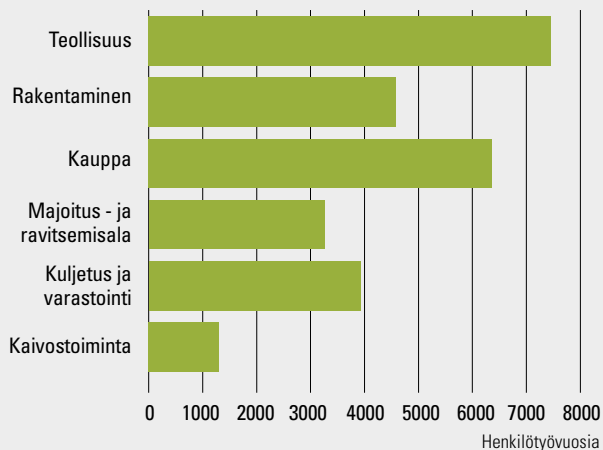
Lapin vahvimmat erikoistumisalat 2012.
Indeksi, koko maa = 100

Lapin keskeisten toimialojen liikevaihto 2013.

Lapin keskeisten toimialojen henkilöstömäärä 2013.

Toimialarakenne

Kaivostoiminnalla ja teollisuudella on merkittävä rooli Lapin yritystoiminnassa. Alojen osuus yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta on noin puolet, ja maakunnan vienti koostuu lähes kokonaan teollisuustuotteista. Maakunnan työpaikoista kaivostoiminnan ja teollisuuden osuus on kuitenkin vain 14 %. Palvelualat ovat teollisuuteen ja kaivosalaan verrattuna huomattavasti työvoimavaltaisempia. Kaupan sekä majoitus- ja ravitsemisalan osuus yritysten liikevaihdosta on lähes neljännes, mutta alojen osuus maakunnan työpaikoista on 15 %. Rakentamisen osuus yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta on 7 % ja kuljetuksen ja varastoinnin 5 %.

Julkisen sektorin osuus työpaikoista on Lapissa suurempi kuin alan osuus koko maan työpaikoista, mikä johtuu muun muassa puolustusvoimien merkittävästi roolista alueella. Lähinnä metsätalouden vaikutuksesta myös alkutuotannon osuus on maakunnassa hieman suurempi kuin valtakunnallisesti. Sen sijaan liike-elämän palveluiden osuus on Lapissa huomattavasti pienempi kuin koko maassa. Myös teollisuuden (ml. kaivostoiminta) työpaikkaosuus on maakunnassa koko maan keskimääräistä hieman pienempi. Kaupassa sekä majoitus- ja ravitsemisalalla, rakentamisessa, kuljetuksessa sekä varastoinnissa ja kotitalouden palveluissa osuudet ovat Lapissa samansuuruisia kuin valtakunnallisesti.

Erikoistumisalat

Lapin elinkeinotoiminnan erikoistumista voidaan tarkastella suhteuttamalla maakunnan kunkin toimialan henkilöstömääräosuus koko maan vastaavaan osuuteen. Näiden niin sanottujen sijaintiosamääräindeksien perusteella Lapin maakunta on erikoistunut vahvimmin kaivostoimintaan ja louhintaan, jossa maakunnan henkilöstömääräosuus on yli seitsenkertainen koko maahan verrattuna. Lähes yhtä vahva erikoistumisala on maakunnassa metallien jalostus. Majoitustoiminnan henkilöstöosuus on yli neljä kertaa suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Lapin maakunta on myös erikoistunut metsätalouteen ja puunkorjuuseen sekä paperituotteiden valmistukseen. Lisäksi maaliikenne, vähittäiskauppa ja erikoistunut rakennustoiminta kuuluvat maakunnan erikoistumisaloihin.

Teollisuuden liikevaihdon trendi kääntyi viennin vetämänä kasvuun viime vuoden lopussa.

Teollisuudella on merkittävä rooli Lapin taloudessa. Toimialan liikevaihto on 4,6 mrd. € ja henkilöstömäärä 7 450 työvuotta. Teollisuuden suuryritykset hallitsevat alan liiketoimintaa, sillä suuret teollisuusyritykset pois lukien alan liikevaihto on 840 milj. € ja henkilöstömäärä 4 100 työvuotta.

Liikevaihto

Viennin suhdannevaihtelut määräävät Lapin teollisuuden kehitystä. Vuonna 2013 alan liikevaihdon trendi kasvoi vielä vuoden alussa, mutta kääntyi sen jälkeen loivaan laskuun. Lasku taittui vuoden lopussa, jolloin trendi kääntyi viennin vetämänä kasvuun. Koko maassa liikevaihdon tason vaihtelut olivat selvästi pienempiä. Valtakunnallisesti liikevaihdon trendin vuoden ajan kestänyt lasku tasaantui viime vuoden toisella neljänneksellä, minkä jälkeen trendi pysyi ennallaan. Loppuvuonna teollisuuden liikevaihto oli Lapissa keskimäärin samalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Taantumavuoteen 2009 nähden liikevaihdon taso on kasvanut alalla Lapissa lähes 50 %, kun koko maassa kasvua on kertynyt 14 %. Samana aikana teollisuuden tuottajahinnat ovat nousseet noin 12 %.

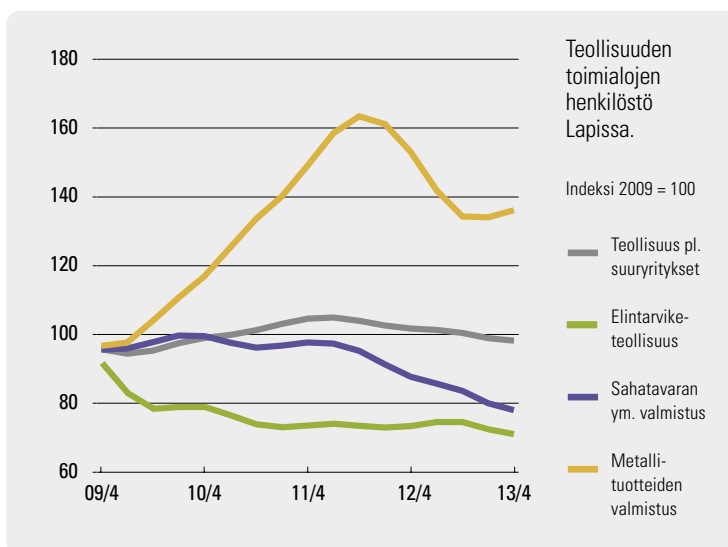
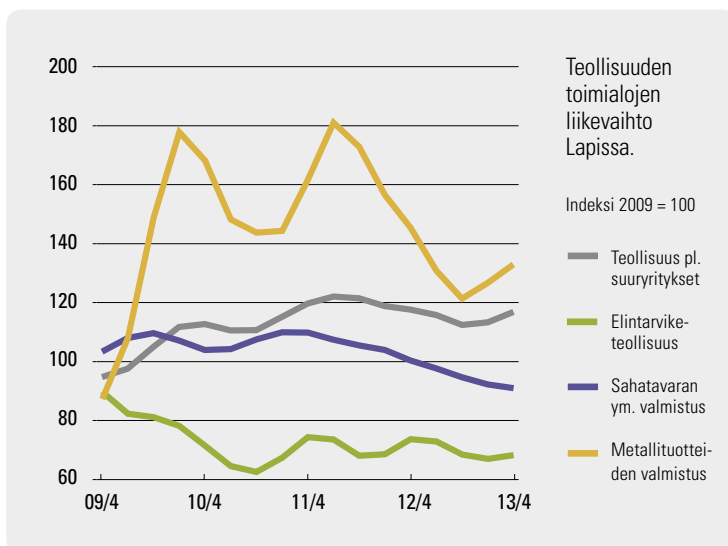
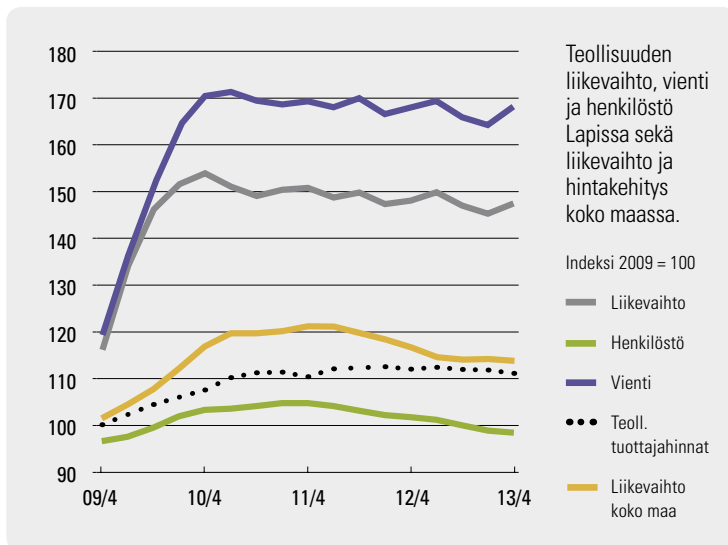
Teollisuuden liikevaihdon vaihtelut ovat selvästi pienempiä, kun alan kehitystä tarkastellaan ilman toimialan suuryrityksiä. Myös alan suuryritykset pois lukien teollisuuden liikevaihdon trendi kääntyi viime vuoden loppupuolella kasvuun. Kaikilla keskeisillä teollisuudenaloilla liikevaihto oli kuitenkin loppuvuonna selvästi alle vuoden takaisen tason. Toimialoista suurimmat liikevaihdon trendin heilahtelut ovat olleet metallituotteiden valmistuksessa. Ainoastaan metallialalla liikevaihto oli yli vuoden 2009 tason. Liikevaihto on supistunut viiden vuoden takaisesta selvästi sahatavaran valmistuksessa.

Henkilöstömäärä

Teollisuuden henkilöstömäärän trendin vuoden 2012 alussa alkanut loiva lasku jatkui koko viime vuoden ajan. Vuoden takaiseen verrattuna alan henkilöstömäärä aleni 4 %. Henkilöstömäärä supistui alalla taantumavuoden 2009 aikaiselle tasolle. Henkilöstömäärä laski kaikilla teollisuuden aloilla. Lähimpänä vuoden takaista tasoa henkilöstömäärä pysyi elintarviketeollisuudessa. Metallialalla henkilöstömäärän vuoden ajan kestänyt jyrkkä lasku pysähtyi viime vuoden lopulla. Metallituotteiden valmistus on teollisuuden aloista ainoa, jossa henkilöstömäärän taso on viiden vuoden takaista korkeampi.

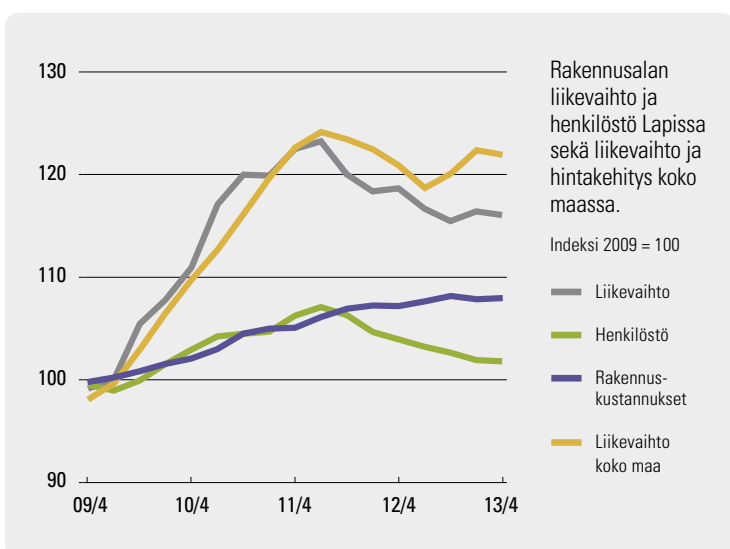
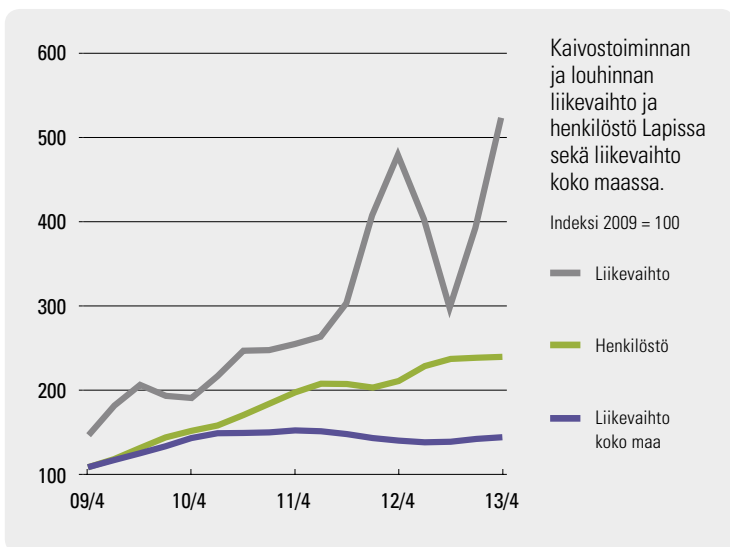
Lapin teollisuus 2013 (ennakkoarvio)

Toimiala	Liikevaihto, milj.€	Henkilöstö
Teollisuus	4 560	7 450
Teollisuus pl. suuryritykset	840	4 100
Elintarviketeollisuus	41	288
Sahatavaran valmistus	150	590
Metallituotteiden valmistus	80	600

Kaivostoiminta ja rakentaminen

Kaivostoiminta ja louhinta, rakentaminen

Kaivostoiminnan kehitys oli viime vuonna epävakaa. Lapin rakennusalan liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendien lasku pysähtyi.

Lapin rakennusyritysten liikevaihto on 695 milj. € ja henkilöstömäärä 4 580 henkilötyövuotta. Kaivostoiminnan ja louhinnan liikevaihto on 380 milj. € ja henkilöstömäärä 1 300 työvuotta.

Liikevaihto

Lapin viime vuosien merkittävin kasvua on ollut kaivostoiminta, mutta alan kasvu hidastui viime vuonna edelliseen vuoteen verrattuna. Kaivosalan kasvua hidastivat heikentyneet metallien hinnat ja pienentyneet investoinnit. Viime vuoden loppupuolella alan liikevaihdon trendi palasi kuitenkin kasvu-uralle. Vuoden loppupuolella kaivostoiminnan ja louhinnan liikevaihto oli keskimäärin 12 % edellisvuoden vastaavaa aikaa korkeampi. Vuoden 2009 tasoon verrattuna alan liikevaihto on moninkertaistunut. Koko maassa liikevaihto oli alalla viime vuoden aikana noin 40 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2009.

Rakentamisen liikevaihdon vuonna 2012 alkanut lasku jatkui viime vuoden alkupuolella. Liikevaihdon trendin lasku kuitenkin tasaantui loppuvuonna. Vuoden takaiseen verrattuna alan liikevaihto aleni vuoden jälkipuoliskolla 2 %. Rakentamisen liikevaihto oli Lapissa viime vuonna keskimäärin 16 % viiden vuoden takaisesta korkeammalla tasolla. Valtakunnallisesti rakentamisen liikevaihdon trendi kasvoi viime vuoden huhti-syyskuussa ja pysyi sen jälkeen ennallaan. Koko maassa alan liikevaihto on vuoteen 2009 verrattuna noin viidenneksen korkeammalla tasolla. Rakennuskustannukset ovat nousseet viiden vuoden takaisesta 8 %.

Henkilöstömäärä

Kaivostoiminnassa ja louhinnassa henkilöstömäärän trendi kasvoi vahvasti viime vuoden alkupuolella, mutta trendin kasvu hiipui vuoden jälkipuoliskolla. Vuoden takaiseen verrattuna alan henkilöstömäärä kasvoi viidenneksen. Vuodesta 2009 kaivostoiminnan ja louhinnan henkilöstömäärän taso on lähes kaksi- ja puolikerkaistunut.

Rakentamisen henkilöstömäärän trendin lasku jatkui viime vuonna kolmen neljänneksen ajan, mutta lasku pysähtyi vuoden lopussa. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna alan henkilöstömäärä aleni reilut 2 %. Viiden vuoden takaiseen nähden henkilöstömäärä on alalla 3 % korkeammalla tasolla.

Lapin kaivostoiminta ja rakentaminen 2013 (ennakkoarvio)

Toimiala	Liikevaihto, milj. €	Henkilöstö
Rakentaminen	695	4 580
Kaivostoiminta ja louhinta	380	1 300

Kauppa sekä kuljetus ja varastointi

Vähittäiskauppa, tukkukauppa, agentuuritoiminta, moottoriajoneuvojen kauppa ja huolto, polttoaineen vähittäismyynti, maaliikenne, vesiliikenne, ilmailukenne, varastointi ja liikennettä palveleva toiminta, posti- ja kuriiritoiminta

Kaupan liiketoiminta oli loivassa kasvussa viime vuoden loppupuolella. Kuljetuksessa ja varastoinnissa liikevaihdon kasvu notkahti viime vuonna.

Kaupan alan yritysten liikevaihto on 2,1 mrd. € ja henkilöstömäärä 6 400 henkilötyövuotta. Kuljetus- ja varastointialan yritysten liikevaihto on 500 milj. € ja henkilöstömäärä 3 900 henkilötyövuotta.

Liikevaihto

Kaupan liikevaihdon taso on pysynyt Lapissa viimeksi kuluneen kahden vuoden aikana lähes ennallaan. Viime vuoden loppupuolella trendi kasvoi hieman. Koko maassa liikevaihdon lasku pysähtyi vuoden alkupuolella ja trendi pysyi ennallaan vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Vuoden takaiseen verrattuna kaupan liikevaihto kasvoi loppuvuonna Lapissa puoli prosenttia. Viiden vuoden takaisesta alan liikevaihdon taso on kasvanut viidenneksen. Tukkuhinnat ovat nousseet viiden vuoden takaisesta 19 % ja kuluttajahinnat 9 %. Valtakunnallisesti alan liikevaihto on kasvanut vuodesta 2009 vähemmän kuin Lapissa. Erityisesti Venäjältä suuntautuvan ostosmatkailun lisääntyminen on luonut kysyntää Lapin kaupan alalla. Kaupan alan kehitystä kuitenkin hidastaa ostovoiman kasvun hidastumisesta ja kuluttajien alhaisesta luottamuksesta johtuva kotimaisen kysynnän hiipuminen.

Kaivostoiminnan haasteet ja teollisuuden taantuma vähensivät viime vuonna Lapin kuljetus- ja varastointialan kysyntää. Alan liikevaihdon trendin kasvu pysähtyi ja trendi kääntyi laskuun viime vuoden alkupuolella. Trendin lasku jatkui vielä vuoden kolmannella neljänneksellä, mutta vuoden lopussa alan liikevaihdon trendi oli hienoisessa kasvussa. Edellisvuoden vastaavasta ajasta laskua oli loppuvuonna puolitoista prosenttia. Vuoteen 2009 nähden liikevaihdon taso on kasvanut alalla noin viidenneksen. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 9 %. Kuljetuksen ja varastoinnin liikevaihdon trendi laski viime vuoden alkupuolella myös valtakunnallisesti, mutta loivemmin kuin Lapissa. Loppuvuonna alan liikevaihdon taso pysyi koko maassa ennallaan.

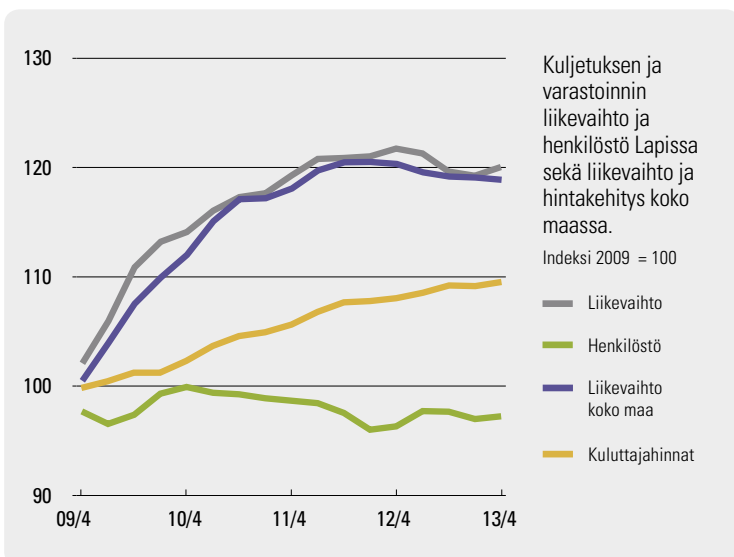
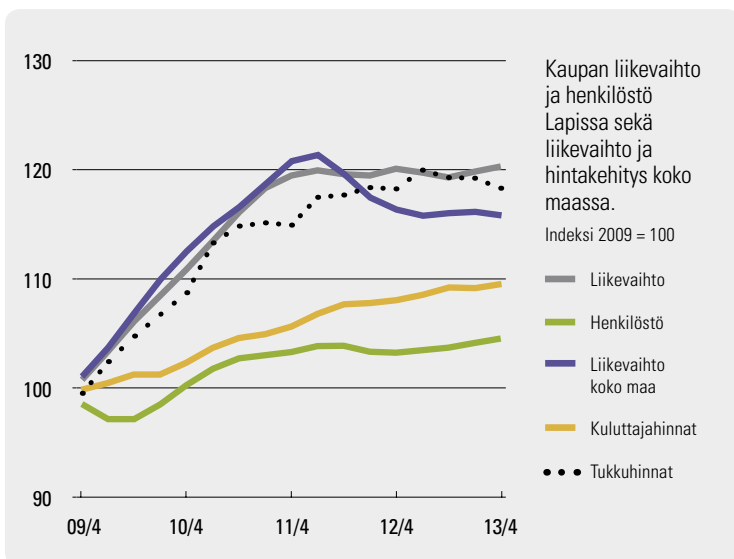
Henkilöstömäärä

Kaupan alan henkilöstömäärän trendin loiva kasvu jatkui viime vuonna. Edellisvuoteen verrattuna henkilöstömäärä kasvoi alalla reilun prosentin viime vuoden loppupuolella. Vuodesta 2009 kasvua on ollut 4 %.

Lapin kuljetus- ja varastointialan henkilöstömäärän trendi kasvoi viime vuoden alussa ja pysyi se jälkeen kolmannen neljänneksen lievää laskua lukuun ottamatta samalla tasolla. Henkilöstömäärä kasvoi vuoden jälkipuoliskolla prosentin edellisvuodesta. Viiden vuoden takaiseen nähden henkilöstömäärä on supistunut alalla reilut 2 %.

Lapin kauppa sekä kuljetus ja varastointi 2013 (ennakkoarvio)

Toimiala	Liikevaihto, milj. €	Henkilöstö
Kauppa	2 050	6 360
Kuljetus ja varastointi	500	3 900

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihdon kasvu tasaantui vuoden 2012 erityisen vahvan kasvun jälkeen.

Majoitus- ja ravitsemisalalan yritysten liikevaihto on Lapissa noin 350 milj. € ja henkilöstömäärä 3 260 henkilötyövuotta. Hotellien ja vastaavien majoitusliikkeiden osuus on 155 milj. € ja 1130 henkilötyövuotta. Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien sekä hui- ja virkistystoiminnan liikevaihto on Lapissa 115 milj. € ja henkilöstömäärä 740 henkilötyövuotta. Ulkomaiset matkailijat tuovat merkittävän osan Lapin matkailun liikevaihdosta.

Liikevaihto

Majoitus- ja ravitsemisalalan liikevaihdon kehityksessä oli erityisen voimakas kasvupiikki vuoden 2012 lopulla. Viime vuoden alkupuolella liikevaihdon trendin kasvu tasaantui, mutta kiihtyi taas vuoden lopussa. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna liikevaihto oli alalla noin prosentin korkeammalla tasolla. Vuodesta 2009 kasvu on kertynyt lähes viidennes. Kuluttajahinnat ovat nousseet viiden vuoden takaisesta 9 %. Valtakunnallisesti majoitus- ja ravitsemisalalan loiva kasvu jatkuu.

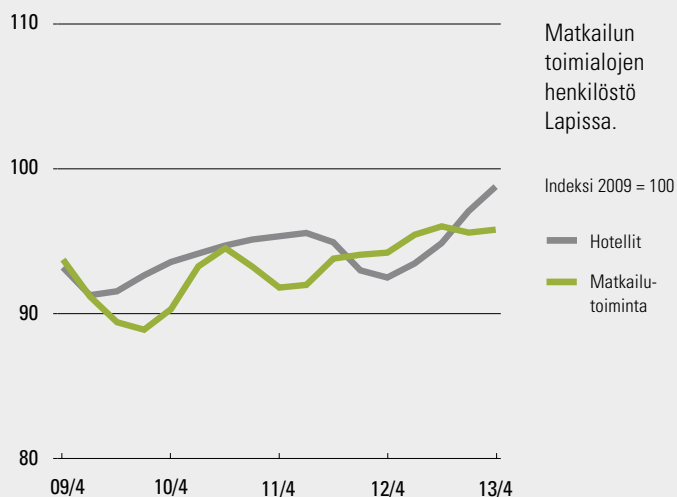
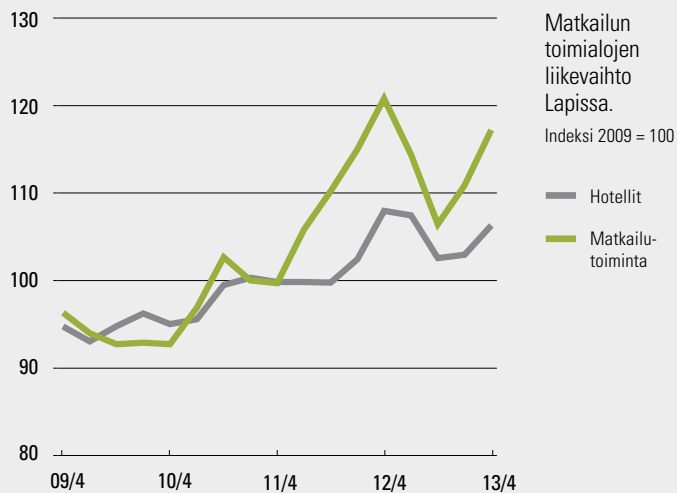
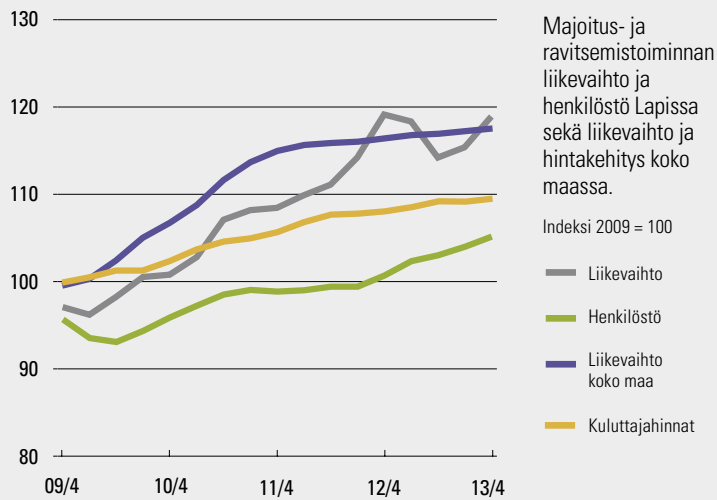
Tarkemman seurannan kohteena katsauksessa ovat hotellit ja muut majoitusliikkeet sekä matkailutoiminta (matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta, hui- ja virkistystoiminta). Sekä hotellien että matkailutoiminnan liikevaihdon kasvu oli poikkeuksellisen vahvaa vuoden 2012 lopulla, minkä jälkeen alojen trendit palasivat aikaisemmalle kasvu-uralle. Erityisesti matkailutoiminnassa liikevaihdon trendi kääntyi kuitenkin taas voimakkaaseen kasvuun viime vuoden jälkipuoliskolla. Hotellien liikevaihto oli loppuvuonna samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Matkailutoiminnassa liikevaihto oli 2 % edellisvuotta alemmalla tasolla. Vuodesta 2009 matkailutoiminnan liikevaihto on kasvanut 14 % ja hotellien liikevaihto 5 %.

Henkilöstömäärä

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan henkilöstömäärän trendi kasvoi vahvasti koko viime vuoden ajan. Vuotta aikaisempaan verrattuna henkilöstömäärä kasvoi loppuvuonna 5 %. Viiden vuoden takaiseen nähden alan henkilöstömäärä oli viime vuonna 4 % korkeammalla tasolla. Henkilöstömäärän kasvu oli vahvaa hotellien ja vastaavien majoitusliikkeisen alalla, jossa kasvua kertyi 6 % edellisvuodesta. Matkailutoiminnan henkilöstömäärä kasvoi puolitoista prosenttia vuotta aiemmasta. Molemmilla aloilla henkilöstömäärä oli kuitenkin edelleen alle viiden vuoden takaisen tason.

Lapin matkailu 2013 (ennakkoarvio)

Toimiala	Liikevaihto, milj. €	Henkilöstö
Majoitus- ja ravitsemisalala	350	3 260
Hotellit	155	1 130
Matkailutoiminta	115	740

Palvelut liike-elämälle ja kotitalouksille

Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, hallinto- ja tukipalvelutoiminta, ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta, tietopalvelutoiminta, luovien toimialojen yritysryhmä, yksityiset terveys- ja sosiaalipalvelut

Liike-elämän palveluiden ja tietojenkäsittelypalvelualan yritysten kasvu notkahti. Luovien alojen lasku kuitenkin taittui. Terveys- ja sosiaalipalveluiden henkilöstömäärä kääntyi taas kasvuun.

Liike-elämän palveluja tuottavien yritysten liikevaihto on Lapissa noin 335 milj. € ja henkilöstömäärä 5 870 henkilötyövuotta.

Liikevaihto

Liike-elämän palveluiden liikevaihdon trendin kasvu jatkui viime vuoden alussa, mutta kääntyi sen jälkeen laskuun. Vuoden lopussa lasku tasaantui. Vuoden takaiseen verrattuna liikevaihto supistui alalla reilun prosentin. Vuodesta 2009 alkuun liikevaihto on kasvanut noin 30 %, mikä on enemmän kuin useimmilla muilla päätoimialoilla. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 9 %. Koko maassa liike-elämän palveluiden liikevaihdon trendi kasvoi vahvasti viime vuoden toisella ja kolmannella neljänneksellä, mutta vuoden lopussa kasvu hiipui.

Tietojenkäsittelypalveluyritysten liikevaihdon trendi kääntyi vuoden kestäneen jyrkän laskun jälkeen loivaan kasvuun viime vuoden alkupuolella. Trendin kasvu jatkui vuoden jälkipuoliskolla. Vuoden viimeisellä neljänneksellä liikevaihto kääntyi kasvuun myös edellisvuoteen verrattuna. Alan liikevaihto oli kuitenkin edelleen yli kymmenyksen viiden vuoden takaista alemmalla tasolla. Luovien alojen yritysryhmän vahva kasvu jatkui viime vuoden alkuun asti, mutta kääntyi sen jälkeen laskuun. Vuoden lopussa trendin lasku tasaantui. Vuoden takaiseen nähden ryhmittymän liikevaihto aleni loppuvuonna vajaan prosentin. Luovien alojen liikevaihdon taso on kasvanut lähes neljänneksen vuodesta 2009.

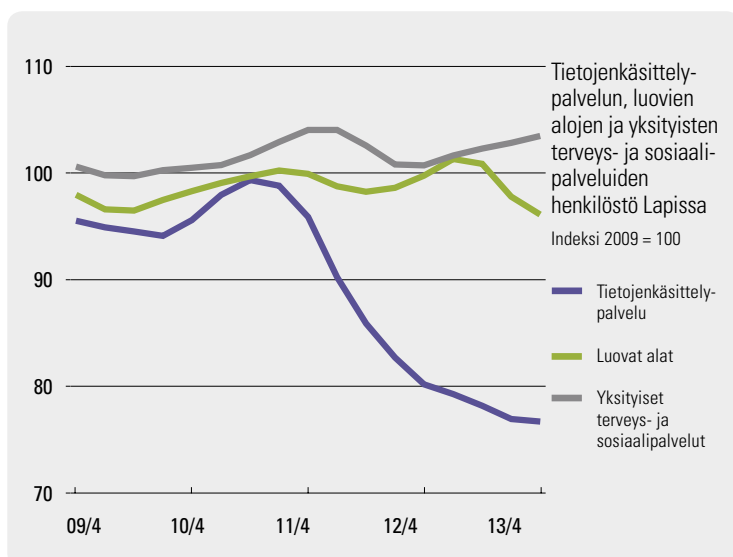
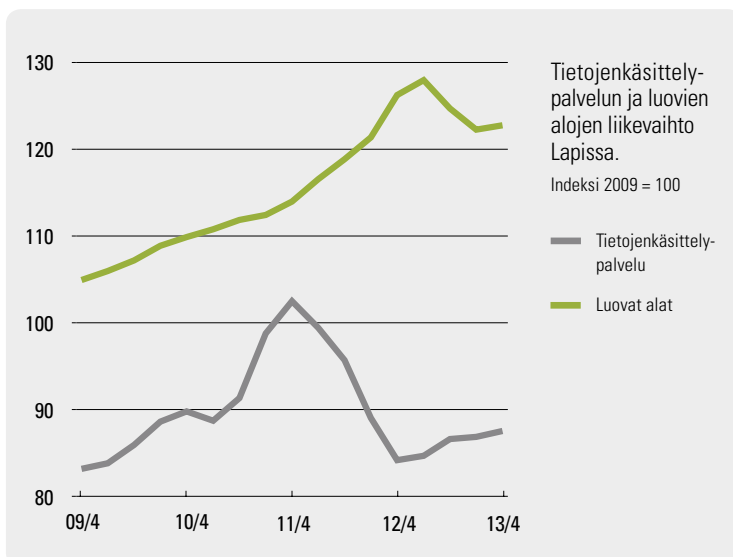
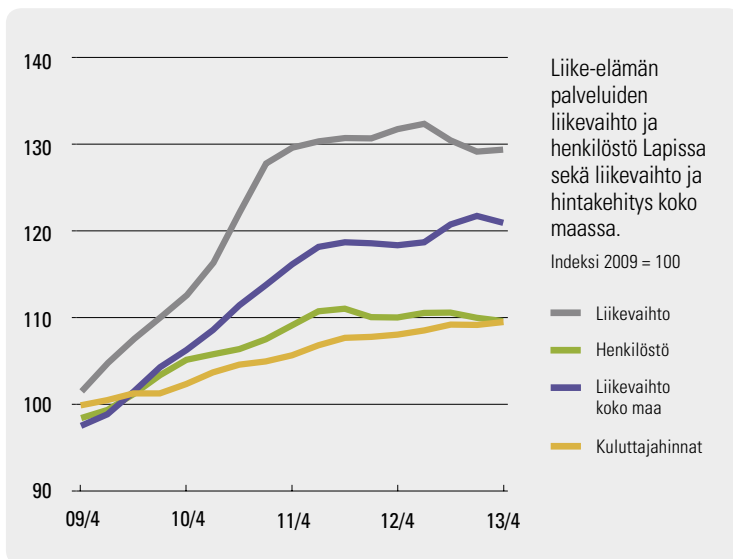
Henkilöstömäärä

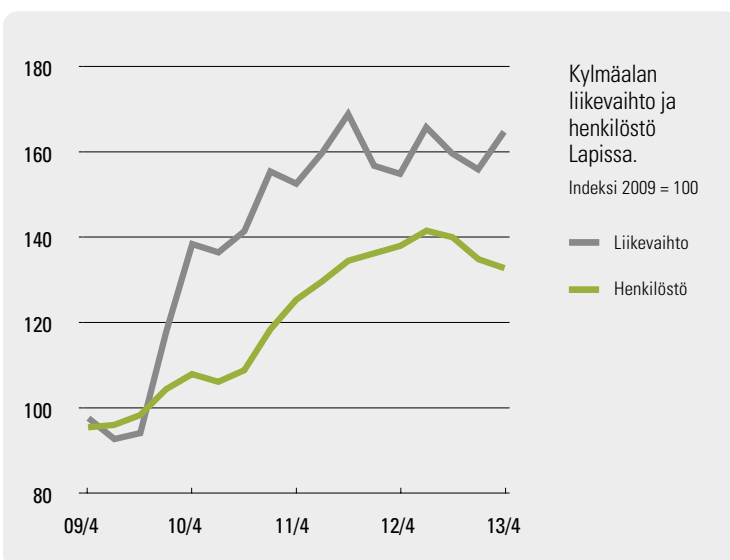
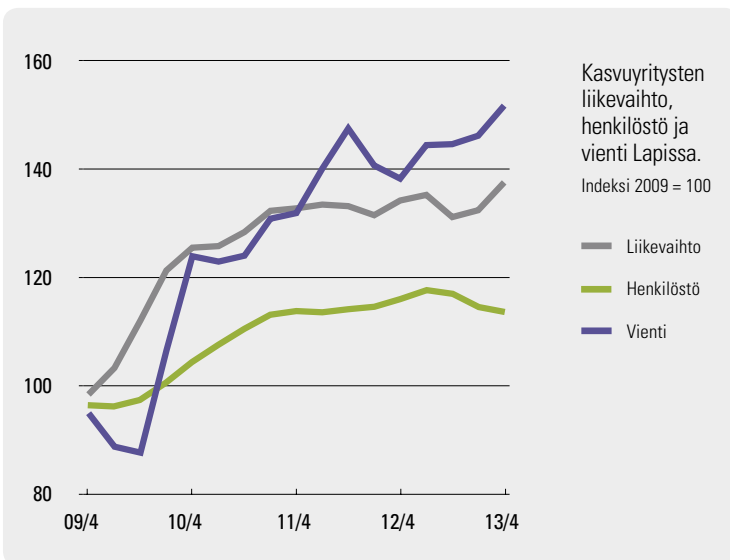
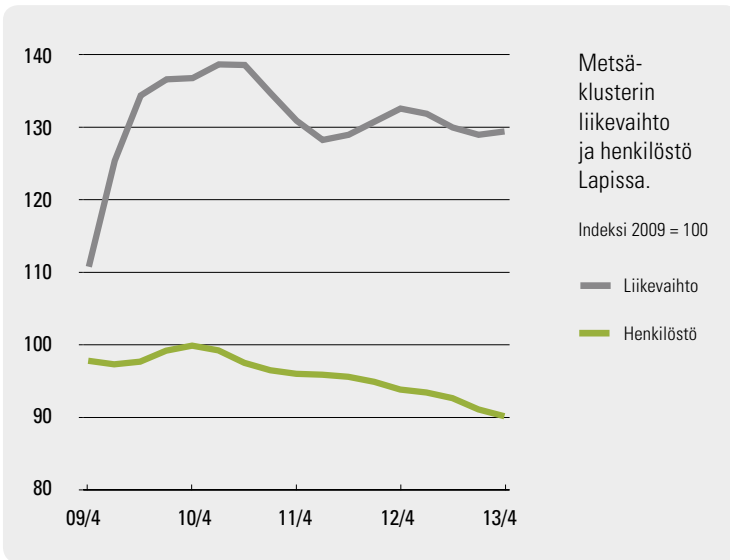
Liike-elämän palveluiden henkilöstömäärän trendi pysyi vakaana viime vuonna. Alan henkilöstömäärän taso on pysynyt lähes ennallaan jo vuoden 2012 toisesta neljänneksestä lähtien. Viiden vuoden takaiseen verrattuna liike-elämän palveluiden yritysten henkilöstömäärä on kasvanut hieman yli kymmenyksen.

Sekä tietojenkäsittelypalveluiden että luovien alojen henkilöstömäärien trendit olivat laskussa viime vuoden loppupuolella. Tietojenkäsittelypalveluyritysten henkilöstömäärä oli loppuvuonna keskimäärin 6 % ja luovien alojen 3 % vuoden takaista alempi. Tietojenkäsittelypalvelualalla henkilöstömäärä on supistunut vuodesta 2009 yli viidenneksen. Myös luovien alojen henkilöstömäärä on hieman alle viiden vuoden takaisen tason. Yksityisten terveys- ja sosiaalipalveluiden henkilöstömäärän trendin kasvu notkahti vuonna 2012, mutta palasi taas kasvu-uralle viime vuoden alussa. Vuotta aikaisempaan verrattuna alan henkilöstömäärä kasvoi reilut 2 %. Vuodesta 2009 kasvua on kertynyt 3 %.

Lapin liike-elämän palvelut ja yksityiset terveys- ja sosiaalipalvelut 2013 (ennakkoarvio)

Toimiala	Liikevaihto, milj. €	Henkilöstö
Liike-elämän ja kotitalouksien palvelut yhteensä	335	5 870
Tietojenkäsittelypalvelu	19	480
Luovat alat	165	1030
Yksityiset terveys- ja sosiaalipalvelut	-	1 680

Metsäklusterin liikevaihto kääntyi taas laskuun. Kasvuyritysten kasvu notkahti, mutta jatkui taas liikevaihdon osalta vuoden lopussa. Myös kylmäalan kehitys oli vaihtelevaa.

Lapin metsäklusteri koostuu metsätalouden, sahatavaran, paperin ja paperi- ja kartonkituotteiden valmistuksen ja huonekalujen valmistuksen yrityksistä sekä valmistalotehtaista. Klusterin liikevaihto on 1 420 milj. € ja henkilöstömäärä 2 990 henkilötyövuotta. Lapin kasvuyritysten liikevaihto on 860 milj. € ja henkilöstö 4 180 työvuotta. Kylmä- ja talvitekologian yritysryhmän liikevaihto on 230 milj. € ja henkilöstömäärä 680 työvuotta.

Liikevaihto

Metsäklusterin viime vuoden alussa alkanut liikevaihdon trendin loiva lasku jatkui vielä vuoden kolmannella neljänneksellä, mutta trendi pysyi sen jälkeen ennallaan. Edellisvuoden loppupuoleen verrattuna liikevaihto oli alalla 2 % alemmalla tasolla. Taantuvavuoteen 2009 nähden metsäklusterin yritysten liikevaihto on lähes kolmanneksen korkeammalla tasolla. Lapin kasvuyritysten liikevaihdon trendi kääntyi viennin vetämänä pienen notkahduksen jälkeen taas kasvuun vuoden lopussa. Yritysryhmän liikevaihto kasvoi vuoden takaiseen verrattuna loppuvuonna 3 %. Viiden vuoden takaisesta kasvuyritysten liikevaihto on kasvanut yli kolmanneksen. Kylmä- ja talvitekologia on ollut viime vuosina yksi maakunnan vahvimista kasvualoista. Viimeisen puolentoista vuoden ajan alan kehitys on kuitenkin ollut vaihtelevaa. Loppuvuonna liikevaihto oli alalla 8 % korkeampi kuin edellisvuoden vastaavaan aikaan. Viiden vuoden takaiseen nähden alan liikevaihto on lähes 70 % korkeammalla tasolla.

Henkilöstömäärä

Lapin metsäklusterin henkilöstömäärän lasku jatkui viime vuonna. Henkilöstömäärä aleni alalla noin 4 % vuotta aiemmasta. Vuodesta 2009 alkuun henkilöstömäärä on supistunut noin kymmenyksen. Kasvuyritysten henkilöstömäärä kääntyi loivaan laskuun viime vuoden toisella neljänneksellä. Laskua vuoden takaisesta oli prosentti. Viiden vuoden takaisesta tasosta yritysryhmän henkilöstömäärä on kasvanut 16 %. Myös kylmäalan henkilöstömäärä kääntyi laskuun supistuen 2 % edellisvuodesta. Vuoden 2009 tasoon nähden alan henkilöstömäärän taso on kuitenkin kasvanut lähes 40 %.

Lapin yritysryhmät 2013 (ennakoarvio)

Toimiala	Liikevaihto, milj.€	Henkilöstö
Metsäklusteri	1 420	2 990
Kasvuyritykset	860	4 180
Kylmäala	230	680

Kemi-Tornion seutukunta

Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio

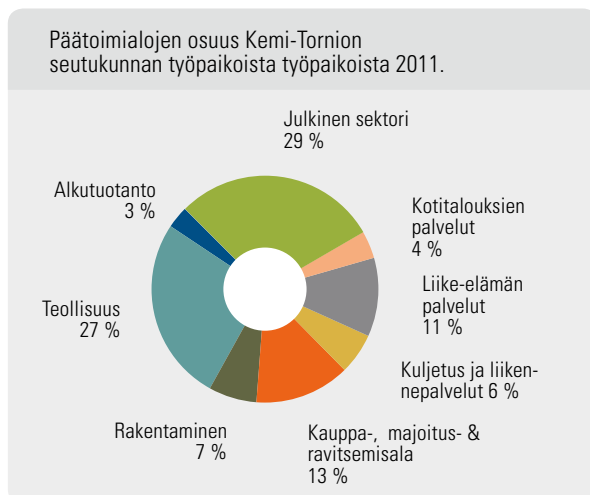
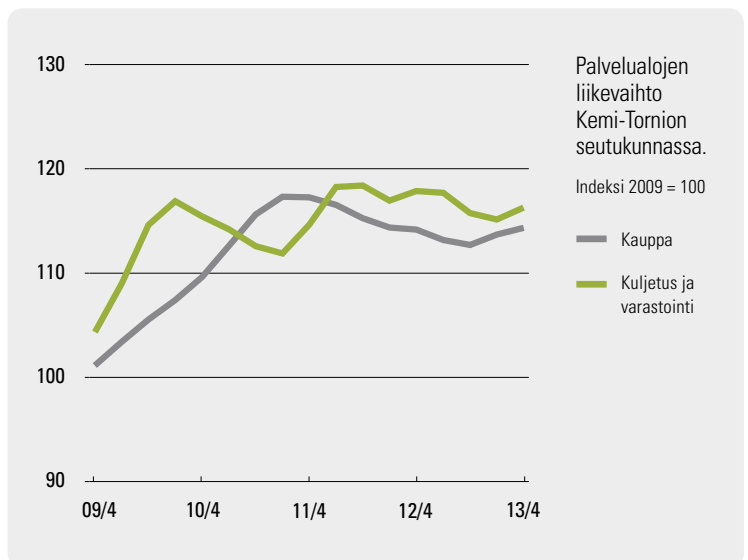
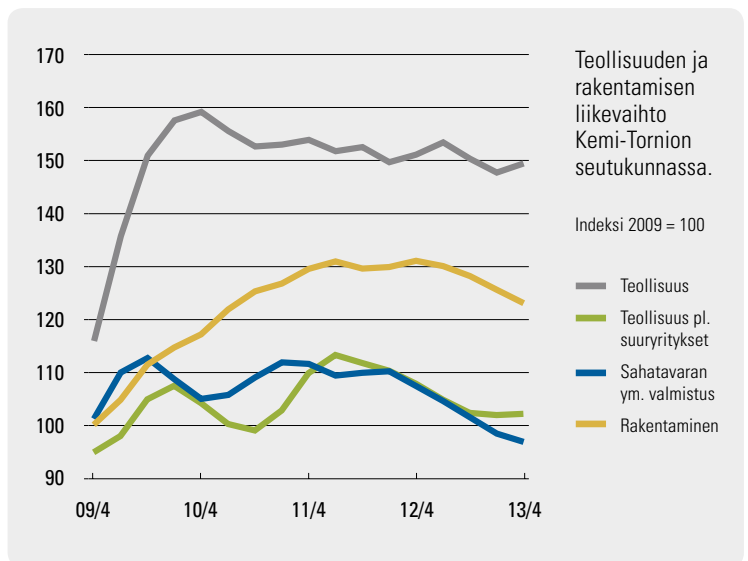
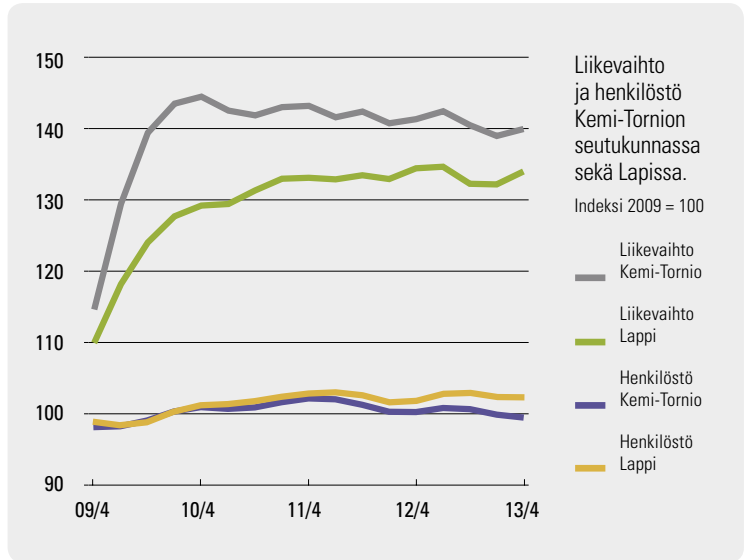
Liikevaihdon trendin lasku taittui Kemi-Tornion seudulla viime vuoden lopussa. Vuoden takaiseen verrattuna liike-toiminta laski kuitenkin lähes kaikilla päätoimialoilla.

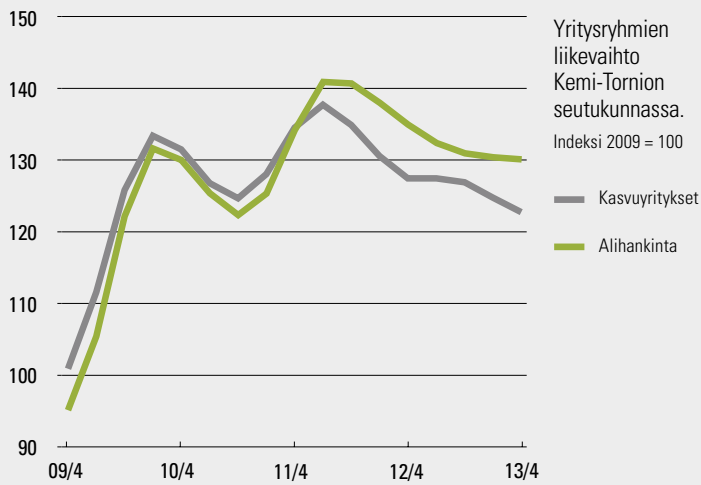
Kemi-Tornion seudun asukasluku on 59 700 ja alueella on noin 22 900 työpaikkaa.

Kemi-Tornion seudun liiketoiminnan kehitys noudattaa metsä- ja metallialan suurteollisuuden suhdannevaihteluita. Kuten koko maakunnassa, myös Kemi-Tornion seudulla yritysten yhteenlasketun liikevaihdon trendi kääntyi laskuun viime vuoden huhti-kesäkuussa. Kemi-Tornion seudulla liikevaihdon trendin lasku jatkui myös vuoden kolmannella neljänneksellä, mutta taittui vuoden lopussa. Liikevaihdon trendi kääntyi kasvuun teollisuudessa, kaupassa sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa. Edellisvuoden vastaavaan aikaan nähden liikevaihto oli viimeisen puolen vuoden aikana vajaan prosentin alemmalla tasolla. Taantuvavuoteen 2009 verrattuna seudun liikevaihdon taso on kasvanut noin 40 %. Seudun henkilöstömäärän trendi kääntyi loivaan laskuun viime vuoden loppupuolella. Vuoden takaiseen nähden henkilöstömäärä aleni vajaan prosentin. Henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana viiden vuoden takaisella tasolla.

Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto supistui Kemi-Tornion seudulla edellisvuoden vastaavaan aikaan nähden kauppaa lukuun ottamatta kaikilla päätoimialoilla. Liikevaihto supistui loppuvuonna eniten rakentamisessa, jossa laskua oli 6 % edellisvuodesta. Kuljetuksessa ja varastoinnissa liikevaihto laski vuoden takaisesta reilun prosentin. Liikevaihto laski hieman myös teollisuudessa. Kaupan alalla liikevaihto pysyi edellisvuoden tasolla. Henkilöstömäärä supistui seudulla eniten teollisuudessa, jossa henkilöstömäärä laski loppuvuonna edellisen vuoden vastaavaan aikaan nähden 5 %. Kaupassa henkilöstömäärä pysyi lähes ennallaan. Rakentamisessa henkilöstömäärä laski loppuvuoden aikana 2 % ja kuljetuksessa ja varastoinnissa puolitoista prosenttia.

Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana yli 40 % taantuvavuoden 2009 tasoa korkeammalla. Liikevaihto on kasvanut viiden vuoden takaisesta kaikilla päätoimialoilla. Teollisuuden liikevaihto on kasvanut seudulla 51 %, rakentamisen 26 %, kuljetuksen ja varastoinnin 17 % ja kaupan 14 %. Kemi-Tornion yritysten yhteenlaskettu henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana samalla tasolla kuin vuonna 2009. Henkilöstömäärä on kasvanut viiden vuoden takaisesta ainoastaan rakentamisessa, jossa kasvua on ollut 3 %. Kuljetuksessa ja varastoinnissa henkilöstömäärä on supistunut kymmenyksen. Teollisuudessa ja kaupassa henkilöstömäärä on samalla tasolla kuin viisi vuotta aiemmin.

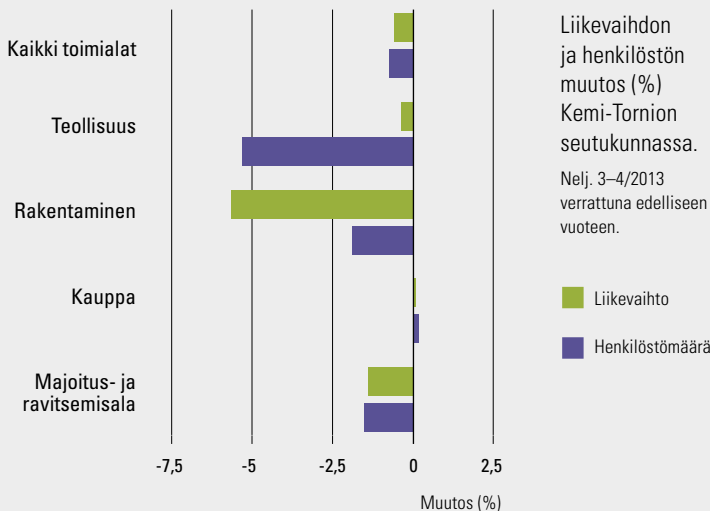

Kemi-Tornion seudun yritysryhmät

Kemi-Tornion kasvuyritysten liikevaihdon trendin lasku pysähtyi viime vuoden alkupuolella, mutta jatkui taas loppuvuonna. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna yritysryhmän liikevaihto oli reilut 4 % alemmalla tasolla. Seudun kasvuyritysten liikevaihdon taso oli silti viimeksi kuluneen vuoden aikana neljänneksen viiden vuoden takaista korkeammalla. Kasvuyritysten ja teollisuuden alihankintayritysten ryhmiin kuuluu osittain samoja yrityksiä, mistä syystä ryhmien kehitystä kuvaavat käyrät ovat yhteneväisiä. Molemmat yritysryhmät ovat myös vahvasti riippuvaisia viennin kehityksestä.

Teollisuuden alihankinta ja palvelut -ryhmään kuuluvien yritysten liikevaihdon lasku jatkui viime vuoden alkupuolella. Yritysryhmän liikevaihdon trendin lasku kuitenkin tasaantui vuoden jälkipuoliskolla. Vuoden takaiseen nähden alihankintayritysten liikevaihto aleni reilut 4 %. Viiden vuoden takaiseen verrattuna yritysryhmän liikevaihto oli lähes kolmanneksen korkeammalla tasolla.

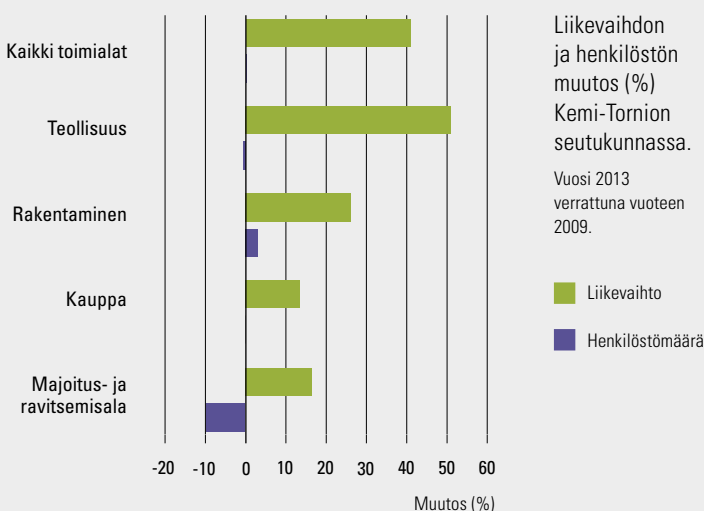

Kemi-Tornion seutukunnan avainluvut 2013 (ennakkoarvio)

Väestö vuoden lopussa	59 700
Työpaikat	22 900
Yritysten toimipaikat	3 000

Kemi-Tornion seutu 2013 (ennakkoarvio)

Toimiala	Liikevaihto, milj. €	Henkilöstö
Kaikki toimialat (ml. julkinen sektori)	5 600	20 800
Teollisuus	4 100	5 500
Teollisuus pl. suuryritykset	390	2 100
Sahatavaran valmistus	120	390
Rakentaminen	240	1 600
Kauppa	630	2 000
Kuljetus- ja varastointi	190	1 300
Kasvuyritykset	300	1 800
Alihankinta	280	2 000

Positiivinen käänne Rovaniemen seudun jalostusaloilla veti seudun liikevaihdon trendin kasvuun.

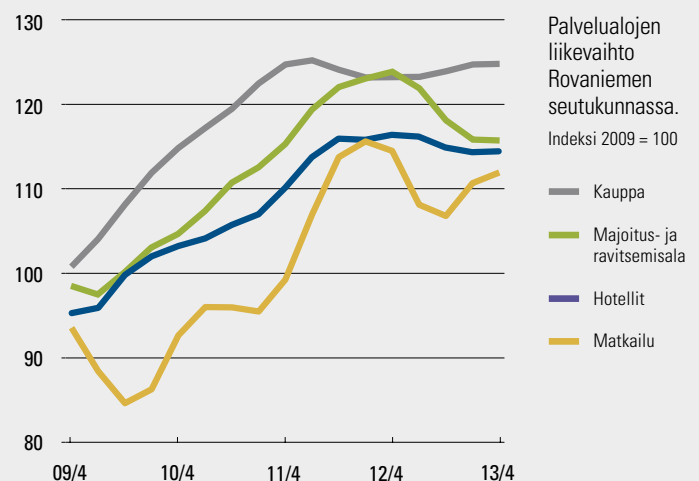
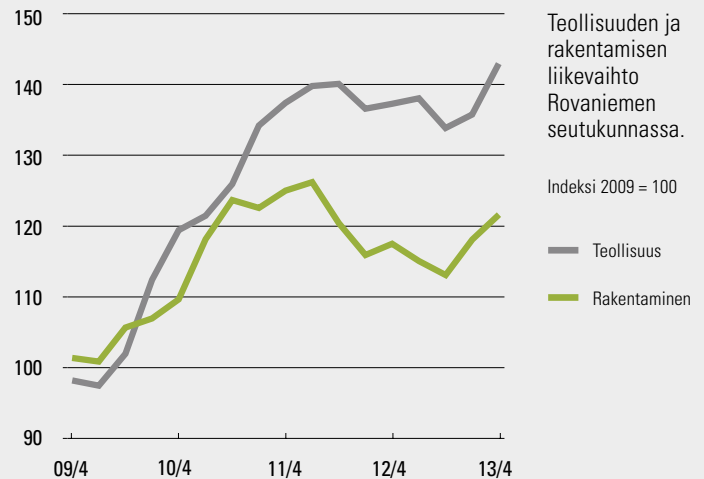
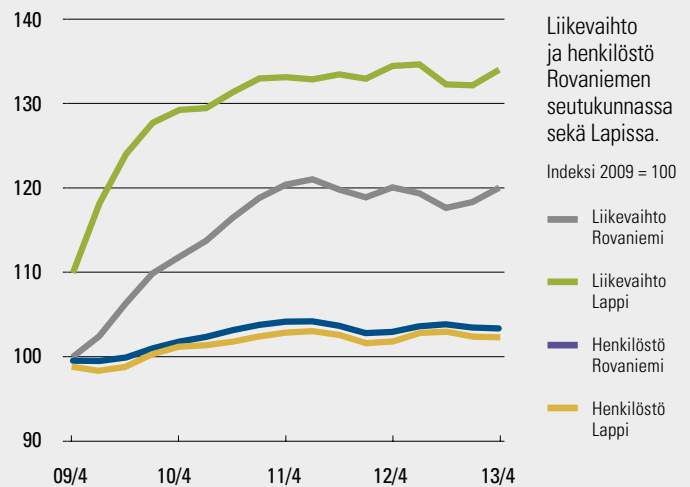
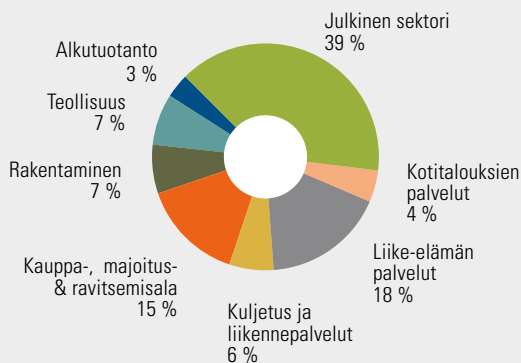
Rovaniemen seudun asukasluku on 65 400. Alueella on noin 26 900 työpaikkaa.

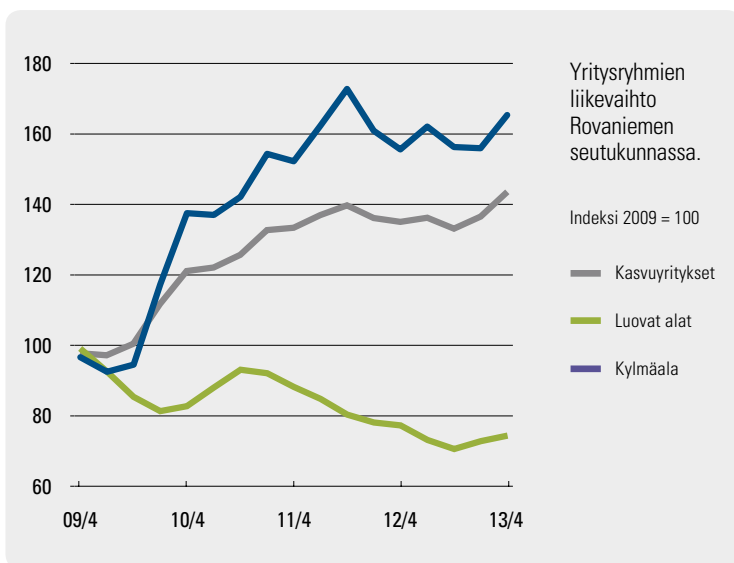
Rovaniemen seutukunnan liikevaihdon trendi laski viime vuoden alkupuolella, mutta kääntyi kasvuun vuoden jälkipuoliskolla. Seudun toimialoista vahva käänne trendikehityksessä tapahtui erityisesti jalostusaloilla eli teollisuudessa ja rakentamisessa. Loppuvuonna liikevaihto oli seudulla keskimäärin samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Vuoteen 2009 nähden seudun liikevaihto oli viime vuonna noin viidenneksen korkeammalla tasolla. Rovaniemen seudun henkilöstömäärän kehitys noudattaa koko maakunnan henkilöstömäärän kehitystä. Henkilöstömäärän trendi kasvoi Rovaniemen seudulla loivasti viime vuoden alkupuolella. Vuoden kolmannella neljänneksellä trendi laski hieman ja pysyi sen jälkeen ennallaan. Vuoden takaiseen nähden henkilöstömäärä kasvoi vajaan prosentin. Viiden vuoden takaiseen verrattuna henkilöstömäärä oli seudulla 4 % korkeammalla tasolla.

Liikevaihto kasvoi Rovaniemen seudulla vuoden takaiseen nähden useimmilla päätoimialoilla. Eniten liikevaihto kasvoi edellisvuodesta teollisuudessa, jossa kasvua oli 4 %. Rakentamisessa liikevaihto kasvoi vuotta aiemmasta 3 % ja kaupassa reilun prosentin. Liikevaihto laski edellisvuodesta majoitus- ja ravitsemisalalla, jossa laskua oli loppuvuonna 6 %. Henkilöstömäärä kasvoi vuotta aiemmasta rakentamista lukuun ottamatta kaikilla päätoimialoilla. Kaupan henkilöstömäärä kasvoi kaksi ja puoli prosenttia ja teollisuusyrityksissä reilut 2 %. Majoitus- ja ravitsemisalalla kasvua oli reilu prosentti. Rakentamisessa henkilöstömäärä supistui 4 %.

Rovaniemen seutukunnan viime vuosina vahvimmin kasvanut päätoimiala on ollut teollisuus. Alan liikevaihto on kasvanut taantumavuodesta 2009 noin 40 %. Kaupan alalla kasvua on kertynyt noin neljännes. Majoitus- ja ravitsemisalalla liikevaihdon taso on noussut 18 % ja rakentamisessa 17 %. Kaupan sekä majoitus- ja ravitsemisalalan henkilöstömäärä on kasvanut noin kymmenyksen. Teollisuudessa kasvua on kertynyt 8 % ja rakentamisessa 7 %.

Päätoimialojen osuus Rovaniemen seutukunnan työpaikoista 2011.

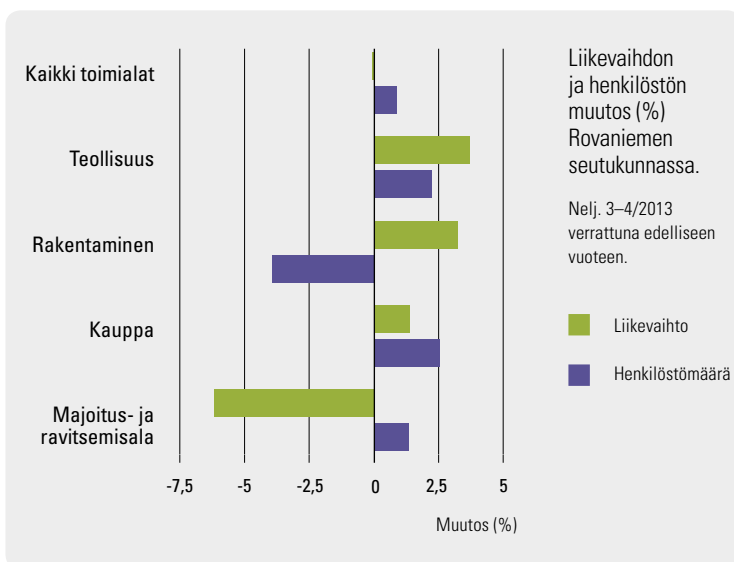

Rovaniemen seudun yritysryhmät

Rovaniemen seudun kasvuyritysten liikevaihdon trendi kääntyi vuoden ajan kestäneen heikomman jakson jälkeen kasvuun viime vuoden loppupuolella. Vuotta aikaisempaan verrattuna yritysryhmän liikevaihto kasvoi loppuvuonna 5 %. Viiden vuoden takaiseen nähden yritysryhmän liikevaihdon taso oli viimeksi kuluneen vuoden aikana 41 % korkeampi.

Myös kylmä- ja talvitekniikan yritysten liikevaihdon trendi oli kasvussa viime vuoden lopussa. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna liikevaihto kasvoi alalla 6 %. Kylmä- ja talvitekniikka-ala on kasvanut viime vuosina vahvasti. Vuoteen 2009 nähden alan liikevaihto oli viime vuonna 65 % korkeammalla tasolla.

Luovien alojen liikevaihdon trendin pitkään jatkunut lasku taittui viime vuoden kolmannella neljänneksellä. Vuoden lopussa trendin loiva kasvu jatkui. Vuoden takaiseen verrattuna liikevaihto oli kuitenkin alkuvuoden laskun vaikutuksesta 5 % alemmalla tasolla. Vuoden 2009 tasoon nähden luovien alojen yritysten liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana 28 % alempi.

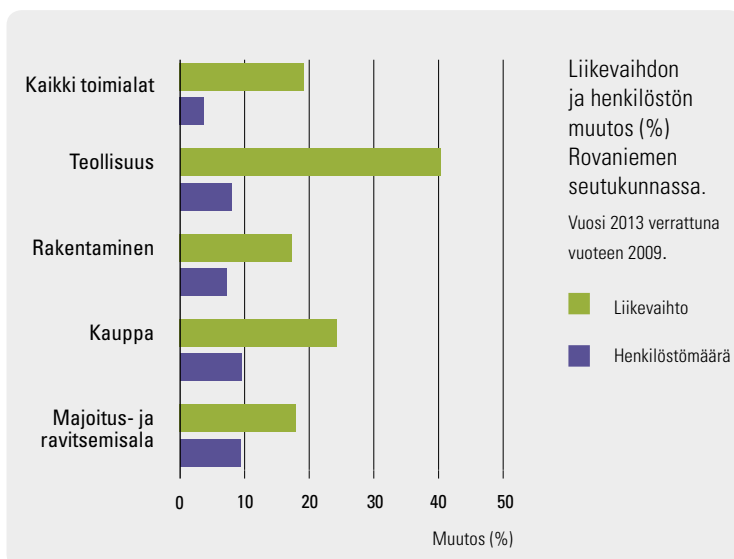

Rovaniemen seutukunnan avainluvut 2013 (ennakkoarvio)

Väestö vuoden lopussa	65 400
Työpaikat	26 900
Yritysten toimipaikat	3 200

Rovaniemen seutu 2013 (ennakkoarvio)

Toimiala	Liikevaihto, milj. €	Henkilöstö
Kaikki toimialat (ml. julkinen sektori)	2 400	23 000
Teollisuus	370	1 300
Rakentaminen	300	1 800
Kauppa	860	2 500
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	90	950
Hotellit	37	-
Matkailutoiminta	32	-
Kasvuyritykset	350	1 200
Luovat yritykset	9	55
Kylmä- ja talvitekniikka	260	620

Lapin maakunnan muut seutukunnat

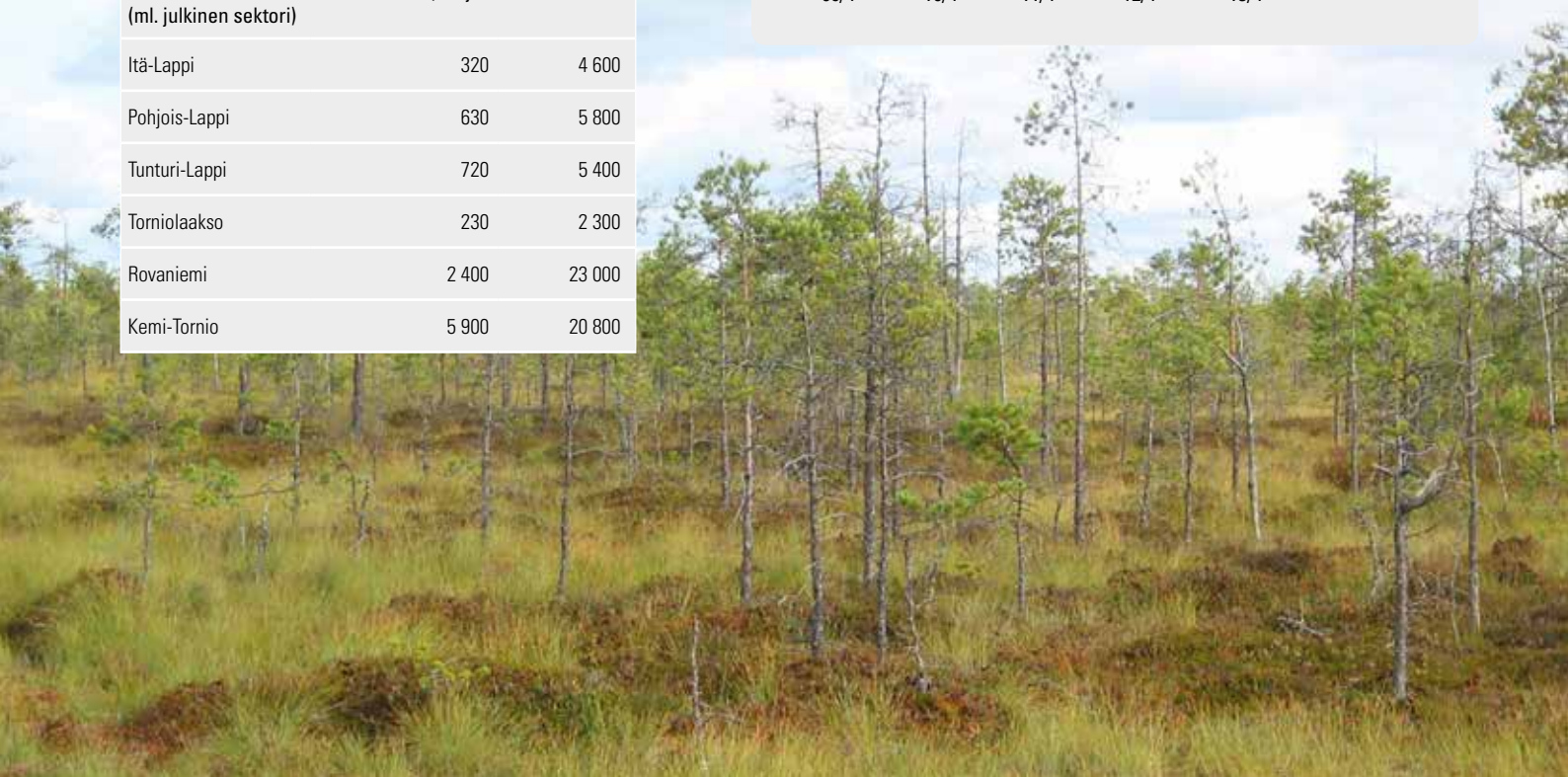
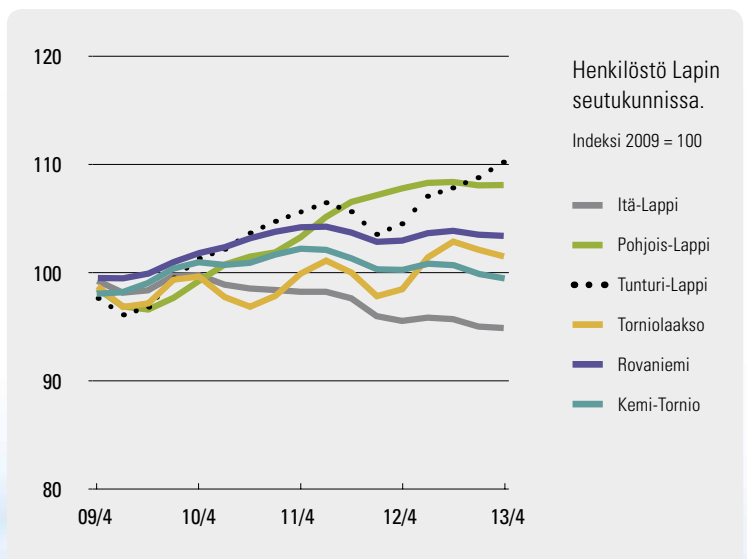
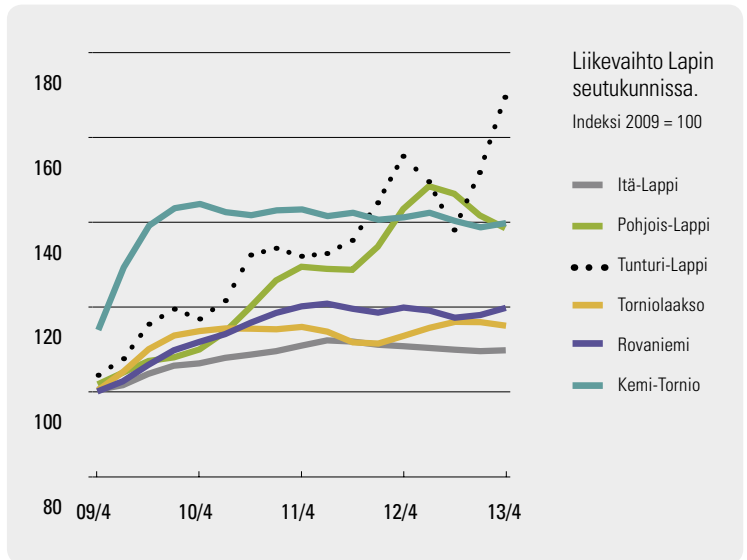
Kaikissa Lapin seutukunnissa liikevaihdon taso on viiden vuoden takaista korkeampi. Myös henkilöstömäärä on kasvanut useissa maakunnan seutukunnissa.

Tunturi-Lapin seutukunnan yritysten liikevaihto on kasvanut viime vuosina erittäin vahvasti. Vuodesta 2009 seudun liikevaihto on yli puolitoistakertaistunut. Seudun vahva kehitys on perustunut kaivostoiminnan ja louhinnan sekä matkailutoiminnan vahvaan kehitykseen. Kaivosteollisuuden ongelmat näkyivät notkahduksena Tunturi-Lapin viime vuoden alkupuolen kehityksessä. Liikevaihto on kasvanut kaivosalan ja matkailun vetämänä viime vuosina vahvasti myös Pohjois-Lapin seudulla. Pohjois-Lapin seudulla liikevaihdon vuoden toisella neljänneksellä alkanut lasku jatkui vuoden lopulla. Liikevaihto on kasvanut viiden vuoden takaisesta hyvin voimakkaasti myös Kemi-Tornion seudulla. Teollisuusvetoisena alueena Kemi-Tornion seutukunnan kehitys on poikennut maakunnan muiden seutukuntien kehityksestä. Seudun yritysten liikevaihto elpyi vuoden 2008 romahduksen jälkeen vuosien 2009 ja 2010 aikana, minkä jälkeen liikevaihto on pysynyt seudulla melko lähellä samaa tasoa. Rovaniemen, Itä-Lapin ja Torniolaakson seutukunnissa liikevaihdon vaihtelut ovat olleet viime vuosina suhteellisesti pienempiä. Myös näissä seutukunnissa liikevaihto on kuitenkin kasvanut selvästi viiden vuoden takaisesta.

Myös henkilöstömäärän kehitys on ollut viime vuosina vahvinta Tunturi-Lapin ja Pohjois-Lapin seuduilla. Tunturi-Lapin seutukunnassa henkilöstömäärän trendi kasvoi vahvasti myös viime vuoden lopulla. Henkilöstömäärän taso on noussut vuodesta 2009 Tunturi-Lapin ja Pohjois-Lapin seutukuntien lisäksi Rovaniemen ja Torniolaakson seutukunnissa. Kemi-Tornion seudulla henkilöstömäärä on suunnilleen viiden vuoden takaisella tasolla. Henkilöstömäärä on alentunut vuodesta 2009 Itä-Lapin seutukunnassa.

Lapin seutukunnat 2013 (ennakkoarvio)

Kaikki toimialat (ml. julkinen sektori)	Liikevaihto, milj. €	Henkilöstö
Itä-Lappi	320	4 600
Pohjois-Lappi	630	5 800
Tunturi-Lappi	720	5 400
Torniolaakso	230	2 300
Rovaniemi	2 400	23 000
Kemi-Tornio	5 900	20 800

Lapin matkailukeskukset

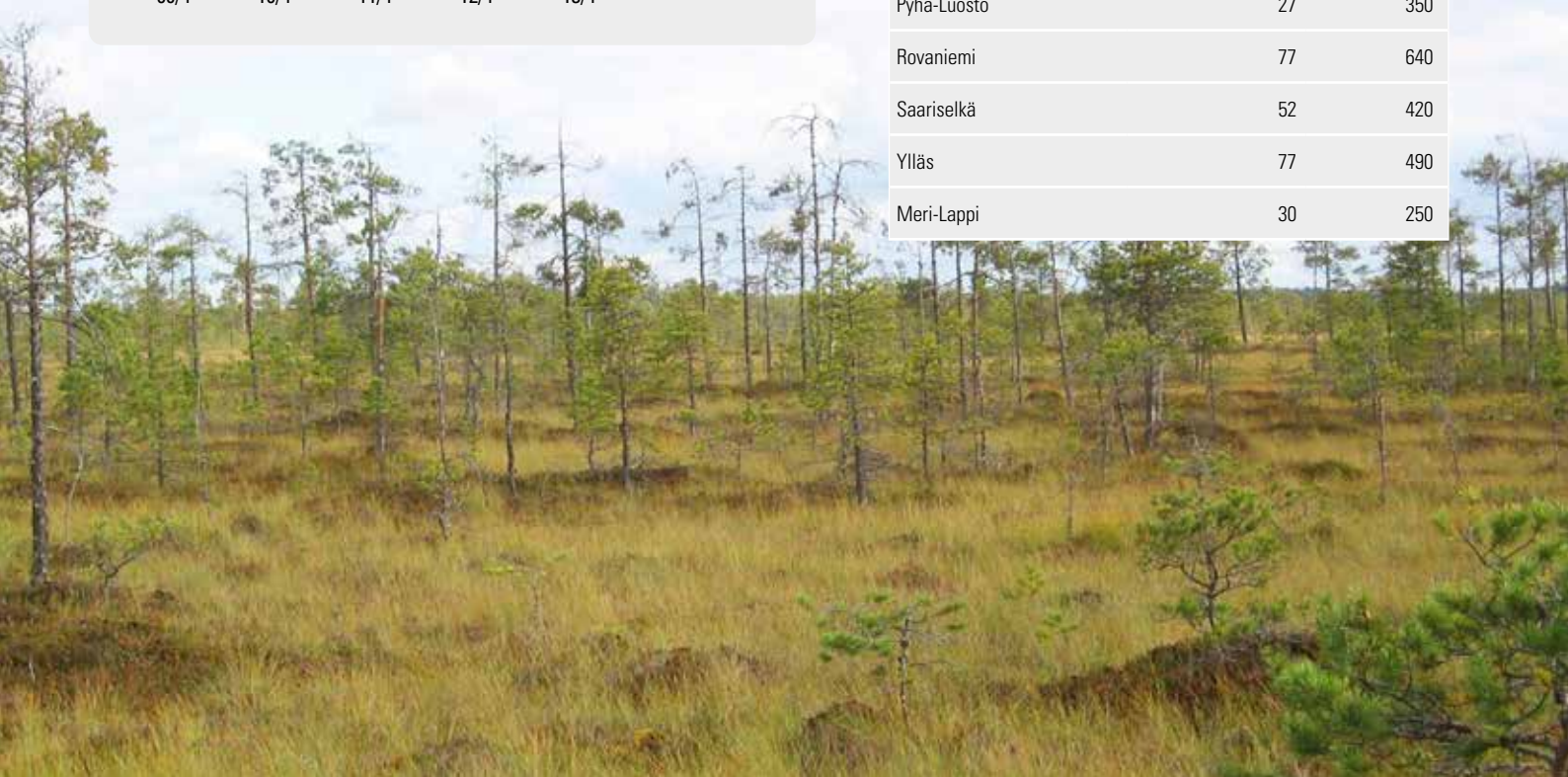
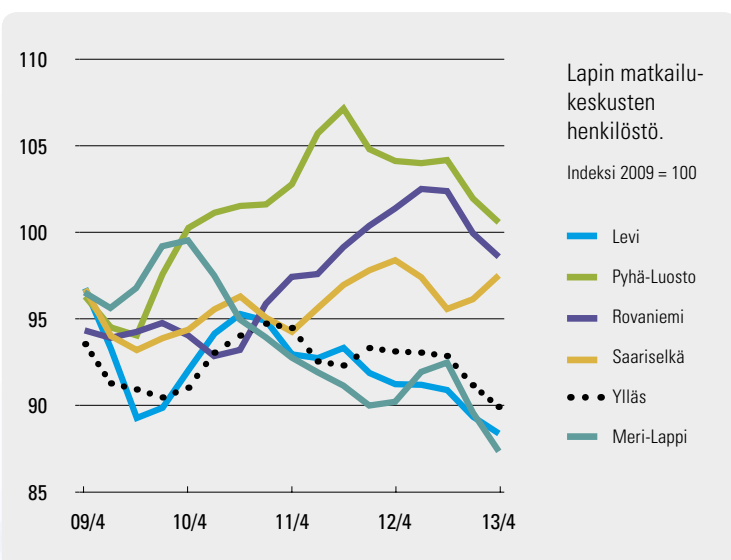
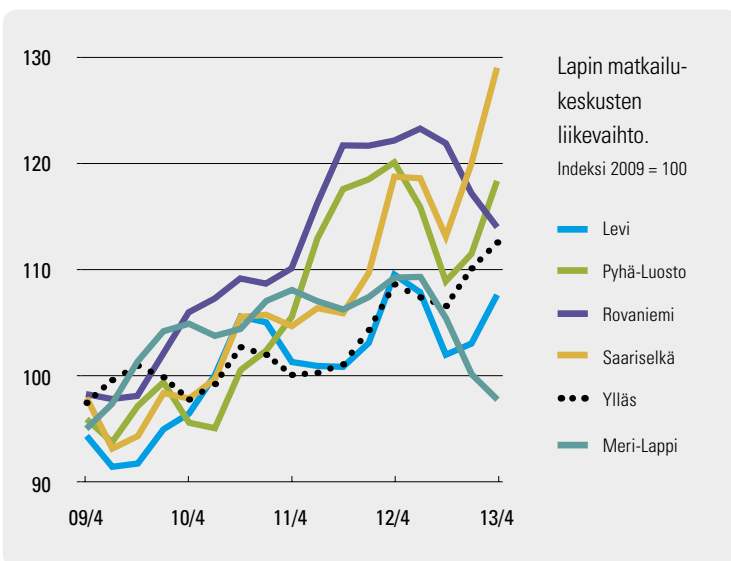
Lapin suhdannekatsauksessa seurataan maakunnan alueella toimivan kuuden matkailukeskuksen – Levi, Pyhä-Luosto, Rovaniemi, Saariselkä, Ylläs ja Meri-Lappi – liiketoiminnan kehitystä. Matkailukeskusten kasvu tasaantui edellisvuoteen verrattuna.

Matkailukeskusten pidemmän aikavälin kehitys on ollut vahvaa, ja vuonna 2012 liikevaihdon kasvu kiihtyi lähes kaikissa keskuksissa. Vahvan kasvupiikin jälkeen matkailukeskusten liikevaihdon trendin kasvu kuitenkin tasaantui vuonna 2013. Useimmissa keskuksissa tämä tapahtui viime vuoden alkupuolella, minkä jälkeen liikevaihdon trendit kääntyivät taas kasvuun. Rovaniemen ja Meri-Lapin keskuksissa kasvun taittuminen tapahtui myöhemmin, eikä näiden keskusten liikevaihtokuvaajissa tapahtunut vastaavaa positiivista käännettä vuoden lopussa kuin muissa keskuksissa. Loppuvuoden kasvu oli vuoden takaiseen verrattuna voimakkainta Saariselän keskuksessa, jossa kasvua edellisvuodesta kertyi kymmenyksen verran. Kaikissa keskuksissa liikevaihdon taso oli viimeksi kuluneen vuoden aikana viiden vuoden takaista korkeampi. Vahvinta liikevaihdon kasvu on ollut Pyhä-Luoston, Rovaniemen ja Saariselän matkailukeskuksissa.

Kaikissa matkailukeskuksissa henkilöstömäärä laski viime vuoden loppupuolella edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Vähiten henkilöstömäärä laski edellisvuodesta Rovaniemen ja Saariselän keskuksissa. Pyhä-Luoston ja Rovaniemen keskuksia lukuun ottamatta henkilöstömäärä oli myös alle viiden vuoden takaisen tason. Eniten henkilöstömäärä on laskenut Levin ja Meri-Lapin matkailukeskuksissa. Pyhä-Luoston keskuksessa henkilöstömäärän taso oli viime vuonna 3 % vuoden 2009 tasoa korkeampi.

Lapin matkailukeskusten yritystoiminta 2013 (ennakkoarvio)

Matkailukeskus	Liikevaihto, milj. €	Henkilöstö
Levi	93	610
Pyhä-Luosto	27	350
Rovaniemi	77	640
Saariselkä	52	420
Ylläs	77	490
Meri-Lappi	30	250

Katsaus Lapin yritysten kasvueroihin

Lapin yrityksistä lähes puolet pystyi kasvattamaan liikevaihtoaan vuonna 2013. Kasvavien yritysten osuus oli suurin kaivostoiminnassa sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnassa.

Yritysten jakautuminen kasvuluokkiin

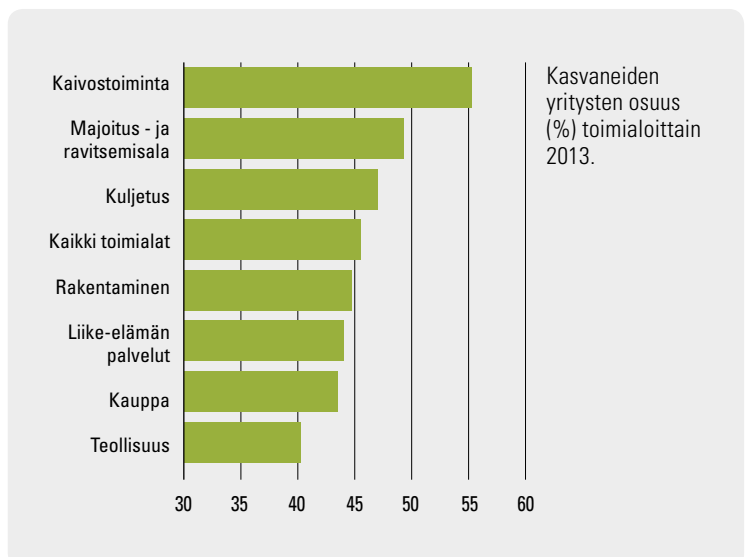
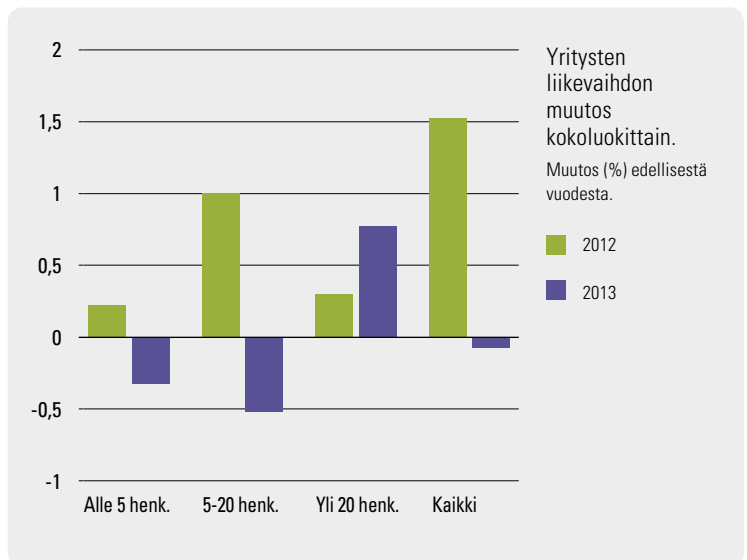
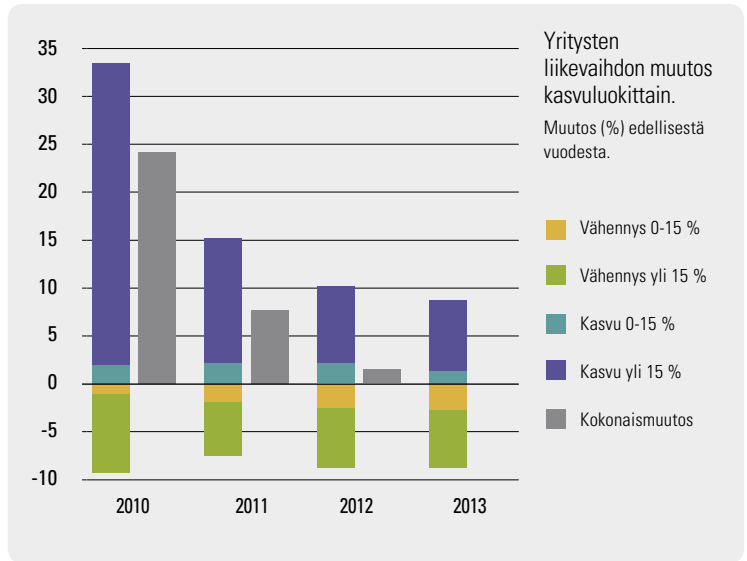
Lapin yritysten yhteenlaskettu liikevaihto ei kasvanut vuonna 2013, mutta yritysten välillä oli paljon eroja liikevaihdon muutoksessa. Maakunnan yrityksistä 46 % pystyi kasvattamaan liikevaihtoaan viime vuonna. Yli 15 %:n kasvuun ylti 30 % yrityksistä. Vastaavasti 54 %:lla yrityksistä liikevaihto laski. Kasvatvat yritykset, joiden positiivinen vaikutus kokonaisuutokseen oli 9 %, kompensoivat supistuvien yritysten negatiivisen vaikutuksen (-9 %).

Kasvun hiipumiseen vuosina 2012 ja 2013 vaikutti erityisesti nopeimmin (yli 15 % vuodessa) kasvaneiden yritysten liikevaihdon kasvun hidastuminen. Sen sijaan supistuneiden yritysten kokonaiskasvua alentava vaikutus pysyi suunnilleen samansuuruisena vuodesta 2010 vuoteen 2013.

Kasvatvat yritykset toimialan ja yrityskoon mukaan

Toimialojen välillä oli eroja kasvaneiden yritysten osuudessa vuonna 2013. Kasvavien yritysten osuus oli suurin kaivosalalla, jossa se oli 55 %. Myös majoitus- ja ravitsemisalalla puolet yrityksistä pystyi kasvattamaan liikevaihtoaan. Teollisuusyrityksistä kasvavia oli 40 % eli selvästi pienempi osuus kuin muilla toimialoilla.

Vuonna 2013 ainoa liikevaihtoa kasvattanut yritysryhmä koostui yli 20 henkeä työllistävistä yrityksistä, mutta niitä pienemmissä yrityksissä liikevaihto väheni. Edeltävänä vuonna pienet, 5-20 henkeä työllistävät yritykset saivat aikaan suurimman kasvuvaihtuksen yrityssektorin liikevaihtoon. Alle 5 henkilön mikroyritykset ja yli 20 henkilöä työllistävät yritykset kasvoivat myös, mutta selvästi vähemmän.

Lapin plussat

Lapin yritysten vienti ja liiketoiminta kääntyivät viime vuonna kasvuun.

Lapissa kasvu on ollut voimakkaampaa kuin koko maassa taantumavuoden 2009 jälkeen.

Matkailun ja kaivostoiminnan investoinnit ja muu kysyntä vaikuttavat positiivisesti rakentamiseen, kuljetukseen ja muihin palvelualoihin.

Kasvuyritysten viennin ja liikevaihdon nousu jatkui.

Lapin hiihtokeskukset ovat säilyttäneet vetovoimansa ja niiden kasvu jatkui.

Väestö kasvoi Tunturi-Lapin, Pohjois-Lapin ja Rovaniemen seutukunnissa vuonna 2013.

Rovaniemen seutukunnan jalostusalojen kehityksessä tapahtui positiivinen käänne.

Lapin pk-yritysten suhdannenäkymät ovat parantuneet selvästi.

Lapin miinukset

Teollisuuden toimialoista metallituotteiden ja sahatavaran liiketoiminta väheni edelleen.

Tietojenkäsittelyalan kehitys on ollut vaatimatonta.

Matkailukeskusten liiketoiminnan kehityksessä on ollut voimakkaita vaihteluita ja alueellisia eroja.

Torniolaakson, Kemi-Tornion ja Itä-Lapin seutukunnat ovat jääneet jälkeen muista alueista yritysten liiketoiminnan kehityksessä ja niiden väestö vähenee edelleen.

Lapin suhdannekatsaus 2014

TIETOLÄHTEET JA KÄSITTEET

Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu tuottaa Lapin maakunnalle vuosittain kuukausitasoiset toimialoitteiset liiketoimintakuvaajat liikevaihdosta, viennistä ja henkilöstömäärästä verohallinnon alv- ja työnantajasuoristustietojen perusteella.

Liikevaihto on Lapissa toimivien yritysten myynnin yhteenlaskettu arvo. Vienti on vientiin suuntautuneen myynnin arvo (laskentamenetelmistä johtuen liikevaihto- ja vientitiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisen katsauksen lukujen kanssa). Tietolähde: Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon alv-suoristustiedot).

Toimialoitteiset liikevaihto- ja palkkasummakuvaajat esitetään kunkin ajankohdan mukaisin käyvin arvoihin vähentämättä inflaation vaikutusta. Kunkin toimialan yhteydessä esitetään valtakunnallinen hintakehitys vertailuksi.

Henkilöstömäärällä tarkoitetaan yritysten ja julkisen sektorin kokopäivätyöllisten määrää. Henkilöstömäärän indikaattori estimoidaan yritys- ja toimipaikkarekisterin henkilöstötiedosta ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasumman perusteella.

Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon perusteella. Indikaattorin laskenta: Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu.

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän toimialoitteiset vuositiedot ovat vuoden 2012 tasotietojen ja vuoden 2013 suhdannekehityksen tietojen perusteella tehtyjä ennakoarvioita.

Tietojen korjautuminen: Liikevaihto-, palkkasumma- ja henkilöstömäärätiedot korjautuvat tietojen tarkentuessa vuoden päähän taaksepäin. Tästä syystä uusimman katsauksen tiedoissa on poikkeamia aikaisempiin katsauksiin verrattuna.

Luovien alojen, kylmäalan ja Ylläksen matkailukeskuksen yritysryhmiä päivitettiin. Uudet yritysryhmät eivät ole vertailukelpoisia edellisen katsauksen yritysryhmien kanssa.

Sijaintiosamäärä lasketaan jakamalla Lapin toimialojen henkilöstöosuus kaikkien toimialojen (ml. julkinen sektori) henkilöstöstä koko maan vastaavilla osuuksilla. Sijaintiosamäärä on 1, kun osuudet ovat samansuuruiset. Tietolähde: Tilastokeskus, yritysrekisterin vuositilasto.

Toimipaikkojen määrä on laskettu niistä tarkastelualueella toimivista yrityksistä, jotka on sisällytetty yritysten henkilöstömäärien laskentaan. Mukana ovat toimivat yritykset, joiden palkkasumma vastaa vähintään yhtä kokopäivätyöllistä.

Koko maan **työlliseen** työvoimaan luetaan 15–74-vuotiaat henkilöt, jotka ovat olleet työllisiä tutkimusjakson aikana. Tietolähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus.

Työllisyysosuudet on laskettu aluetilinpidojen tietojen perusteella. Tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempien katsauksen tietojen kanssa. Työllisiä ovat kaikki Lapissa asuvat 18–74-vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä. Tietolähde: Tilastokeskus, aluetilinpito.

Työpaikoilla tarkoitetaan niiden työllisten määrää, joiden työpaikka sijaitsee Lapin maakunnassa. Ennakoarvio vuodelle 2013 perustuu vuoden 2011 tilastoon ja henkilöstömäärän perusteella arvioituu muutokseen. Tietolähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto.

Väestöllä tarkoitetaan alueella vakinaisesti asuvaa väestöä. Tietolähde: Tilastokeskus.

Bruttokansantuote kuvaa Lapin maakunnan yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia. Tuotannon arvo on vuoden 2012 arvon ja vuoden 2013 suhdannekehityksen perusteella laadittu ennakoarvio. Tietolähde: Tilastokeskus, aluetalouden tilinpito ja asiakaskohtainen suhdannepalvelu.

Hinnat: Katsauksessa käytetään seuraavia valtakunnallista hintakehitystä kuvaavia indikaattoreita: kuluttajahintaindeksi, tukkuhintaindeksi, teollisuuden tuottajahintaindeksi ja rakennuskustannusindeksi. Katsauksessa kaikki hintaindeksit on muutettu siten, että niiden vertailuvuotena on 2009. Tietolähde: Tilastokeskus.

Indeksisarjat, jotka esitetään kuvioissa, ovat kausitasoitettuja trendejä. Katsauksessa käytetään pääosin X11-kausitasoitusmenetelmää. Matkailualan liiketoimintakuvaajat perustuvat Tilastokeskuksen trendilaskentamenetelmään. Indeksisarjojen vertailuvuosi on 2009.

Muutokset kuvioissa (muutos edellisestä vuodesta tai vuodesta 2009) on käytetty alkuperäisen sarjan muutoksia, ei kausitasoitettun trendin muutoksia.

JULKAISIJA

Lapin liitto

Hallituskatu 20 B, 96100 Rovaniemi
www.lapinliitto.fi

TOIMITUS

Kaupunkitutkimus TA Oy

Tamás Lahdelma ja Seppo Laakso
www.kaupunkitutkimusta.fi

LISÄTIETOJA

Ohjelmapäällikkö **Mervi Nikander**
Lapin liitto
puh. 050 444 5606
mervi.nikander@lapinliitto.fi

Timo Rautajoki

Lapin kauppakamari
Puh. 040 551 1289

Martti Kankaanranta
Länsi-Pohjan yrittäjät
Puh. 0500 693 745

Pirkka Salo
Lapin yrittäjät
0400 392 139

Juha Seppälä
Rovaniemen kehitys
0400 377 595

Tuija Ohtonen
Lapin ELY-keskus
040 583 4615

Kari Tuominen
Finnvera Rovaniemen aluekonttori
029 460 2001

ULKOASU

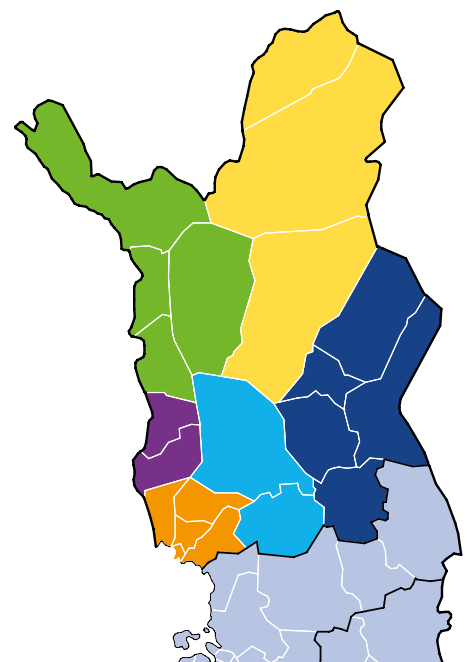
Mainostoimisto Cake Oy
kari@getcake.fi

KUVAT

Rodeo Oy, iStockphoto

LAPIN SEUTUKUNNAT

- Pohjois-Lappi
- Tunturi-Lappi
- Torniolaakso
- Kemi-Tornio
- Rovaniemi
- Itä-Lappi

LAPLAND
Above Ordinary